

Eesti 2013. aasta III kvartali maksebilanss

2013

LÜHIÜLEVAADE	4
JOOKSEVKONTO	7
Kaubad	8
Teenused.....	12
Tulu	20
Jooksevülekanded ja kapitalikonto	23
FINANTSKONTO	25
Otseinvesteeringud	26
Portfelliinvesteeringud.....	32
Tuletisinstrumendid.....	35
Muud investeeringud	36
Reservvarad	40
EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON	
JA KOGUVÄLISVÕLG 30. septembril 2013	41

LÜHIÜLEVAADE

(esmaste andmete põhjal)

Maksebilanss

2013. aasta kolmandas kvartalis oli Eesti maksebilansi jooksevkonto 102 mln euro suuruses puudujäägis, mis moodustas 2% sama kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1). Jooksevkonto oli ülejäägis nii eelmise aasta kolmandas kvartalis kui ka selle aasta teises kvartalis¹. Defitsiidi põhjustas peamiselt kaupade konto puudujäägi suurenemine, samas kui jooksevkonto ülejäänud alamkontod jäid enam-vähem eelmise aasta sama kvartali tasemele.

Jooksevkonto suurima käibega konto, **väliskaubanduskonto** puudujääk suurenes aastataguse kvartaliga võrreldes kaks korda. Kaupade eksport kahanes 9% ning import 5%. Kui jätta väliskaubandusest välja tööstluskaubad (valdavalt mootorikütused), mille sisse- ja väljaveo järsk kahanemine jätkus, oli kaupade ekspordi ja impordi vähenemine väiksem – vastavalt 5% ja 2%. Kaupade ekspordi ja impordi mahud olid kolmandas kvartalis samuti väiksemad kui eelmises kvartalis ning vähenemine hõlmas enamikke kaubagruppe. Väliskaubandusdefitsiidi kasvu panustasid eelkõige mineraalsed tooted, metallitooted ja transpordivahendid. **Teenuste** ekspordi-impordi ülejääk jäi ligilähedaselt eelmise aasta kolmanda ja selle aasta teise kvartali tasemele. Nii teenuste eksport kui ka import kasvasid mõlema võrdlusperioodi suhtes, seejuures import suurenes ekspordist mõnevõrra kiiremini. **Tulu** netoväljavool oli sama suur kui 2012. aasta kolmandas kvartalis ja selle olulisim komponent oli reinvesteeringutulu². Laekunud **jooksevülekanded** ületasid lähetatud ülekandeid tänu Euroopa Liidu toetustele, kuid võrreldes aastataguse perioodiga vähenes ülejääk kolmandiku võrra.

Kapitalikonto ülejääk vähenes viiendiku võrra ning koosnes peaaegu täielikult Euroopa Liidu struktuurifondide toetustest taristu arendamiseks.

Finantskonto. 2013. aasta kolmandas kvartalis oli Eesti majandus tagasihoidlikus ulatuses netolaenusaja – kapitali sissevool ületas väljavoolu 36 mln euro võrra. Kapitali netosissevoolu kanaliks olid otseinvesteeringud ja väljavoolu kanaliteks portfelli- ja muud investeeringud. Kuna kohalikud investorid ostsid välismaistelt otseinvestoritelt tagasi mitu äriühingut, vähenesid Eestisse tehtud välismaised **otseinvesteeringud** aktsiakapitali. Välismaised investorid taasinvesteeringusid Eestis märkimisväärses mahus otseinvesteeringutulu ning andsid oma Eestis asuvatele otseinvesteeringuettevõtetele laenukapitali. Eesti investorite välismaale paigutatud otseinvesteeringud jagunesid üldjoontes pooleks – aktsiakapitali investeeringuteks ja reinvesteeringutuluks. **Portfelliinvesteeringute** netoväljavoolu põhjustas pensionifondide omandiväärtpaberite ja mitme sektori, sh valitsemissektori, võlaväärtpaberite nõuete kasv. Portfelliinvesteeringute kohustuste maht ei muutunud. Kapitalivoogude mahud tuletisinstrumentide vormis olid endiselt tagasihoidlikud ning seekord oli tegemist netosissevooluga. **Muude investeeringute** nii nõuded kui ka kohustused vähenesid, kusjuures kohustused vähenesid enam. Nõuded vähenesid peamiselt keskpanga TARGET-kontodega³ seotud nõuete (sularaha ja hoiuste) tõttu. Kohustusi vähendasid muud sektorid (laenud) ja krediidiasutused (sularaha ja hoiused⁴). Viimastel aastatel on krediidiasutused oma väliskohustusi järjepidevalt vähendanud.

Institutsionaalsetes sektorites oli kapitali netosissevool finantskonto kaudu keskpanga 303 mln ja valitsemissektorisse 6 mln eurot. Krediidiasutused rahastasid välismaailma 180 mln ja ettevõtlussektor 93 mln euro ulatuses.

1 Korrigeeritud andmetel.

2 Reinvesteeringutulu on arvestuslikku laadi tulu, mille puhul fondid realselt ei liigu. Reinvesteeringutulu oli jooksevkonto ülejäägis.

3 TARGET – üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline euroarvelduste kiirülekandesüsteem – teenus, mida osutab krediidiasutustele Euroopa Keskpank ja liikmesriikide keskpangad.

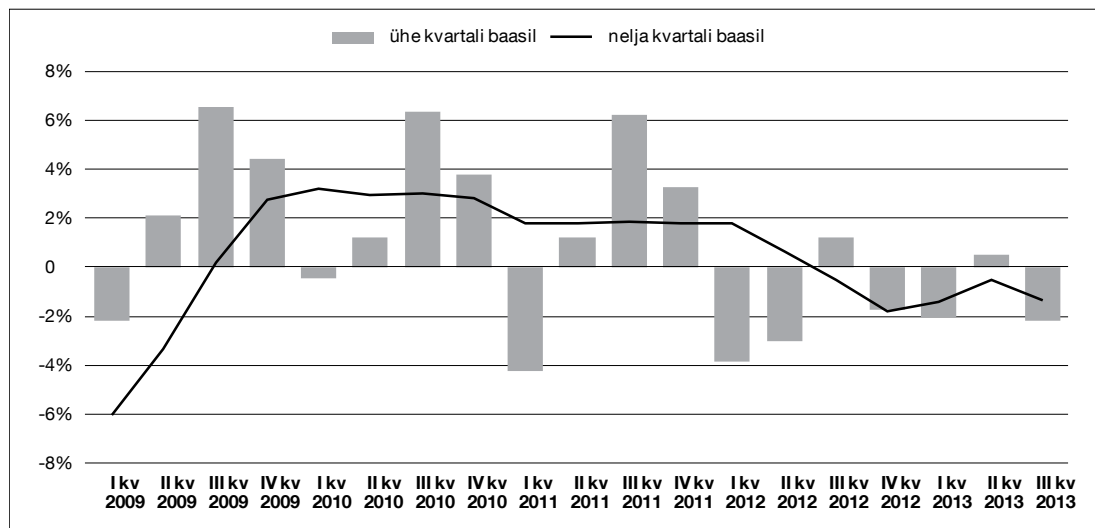
4 Siin kajastuvad ka krediidiasutustevahelised laenud.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)*

Kirje	2011	2012					2013		
	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
JOOKSEVKONTO	291,4	-153,2	-132,8	54,5	-78,5	-310,0	-87,7	24,4	-102,2
Kaubad ja teenused	994,0	48,5	173,0	225,0	-8,8	437,6	68,0	145,2	92,5
Kaubad	-328,0	-167,7	-231,2	-129,1	-248,1	-776,1	-166,5	-203,1	-252,5
kreedid (FOB)	12 050,3	3 005,8	3 102,0	3 306,0	3 172,7	12 586,6	2 966,3	3 226,9	3 003,7
deebet (FOB)	-12 378,3	-3 173,6	-3 333,2	-3 435,1	-3 420,9	-13 362,7	-3 132,7	-3 430,0	-3 256,1
Teenused	1 322,0	216,2	404,2	354,0	239,4	1 213,8	234,4	348,3	344,9
kreedid	3 986,8	900,9	1 125,8	1 155,5	1 074,1	4 256,2	967,5	1 147,7	1 200,8
deebet	-2 664,8	-684,7	-721,6	-801,5	-834,8	-3 042,5	-733,0	-799,4	-855,9
Tulu	-956,3	-197,4	-354,0	-240,8	-194,4	-986,6	-156,0	-149,3	-241,8
kreedid	871,4	186,4	162,0	219,7	206,7	774,7	215,3	250,3	210,1
deebet	-1 827,7	-383,8	-515,9	-460,5	-401,0	-1 761,3	-371,3	-399,5	-451,9
Jooksevülekanded	253,6	-4,2	48,2	70,3	124,6	238,9	0,4	28,5	47,1
kreedid	610,3	108,0	131,2	151,5	223,4	614,1	122,6	125,8	143,0
deebet	-356,7	-112,2	-83,1	-81,2	-98,7	-375,2	-122,3	-97,3	-96,0
KAPITALI- JA FINANTSKONTO (sh reservvarad)	-372,4	3,9	313,6	117,3	-120,1	314,7	-31,6	131,0	191,4
Kapitalkonto	669,5	93,9	137,3	191,1	184,1	606,3	106,0	145,3	155,1
Finantskonto (sh reservvarad)	-1 041,9	-90,0	176,3	-73,7	-304,2	-291,6	-137,7	-14,3	36,3
Otseinvesteeringud	1 289,7	49,0	438,6	156,1	-203,9	439,8	-37,7	67,1	328,1
Välismaal	1 044,8	-89,4	-102,0	-92,1	-457,2	-740,7	-111,9	9,3	-100,2
Eestis	244,9	138,4	540,6	248,2	253,2	1 180,5	74,3	57,8	428,3
Portfelliinvesteeringud	1 150,9	-116,0	192,7	-245,1	68,5	-100,0	-1,0	216,6	-190,5
Nõuded	1 031,3	-86,6	-102,2	-239,7	159,5	-269,0	10,4	70,3	-188,8
Omandiväärtpaberid	102,0	-102,8	23,5	-5,4	-80,1	-164,7	-29,2	-153,5	-68,4
Võlaväärtpaberid	929,3	16,2	-125,8	-234,3	239,6	-104,3	39,6	223,7	-120,4
Kohustused	119,6	-29,5	294,9	-5,4	-90,9	169,1	-11,4	146,3	-1,7
Omandiväärtpaberid	-81,2	-14,1	3,4	-8,7	-97,1	-116,5	-11,3	26,6	4,7
Võlaväärtpaberid	200,8	-15,4	291,5	3,3	6,1	285,5	-0,1	119,7	-6,4
Tuletisinstrumendid	-39,7	26,7	12,4	21,5	7,9	68,4	2,7	-12,0	17,1
Nõuded	-22,8	44,1	26,4	0,2	21,9	92,6	9,2	-5,9	33,5
Kohustused	-16,9	-17,4	-14,0	21,2	-14,0	-24,2	-6,5	-6,1	-16,4
Muud investeeringud	-3 429,9	3,6	-467,2	13,0	-179,6	-630,3	-79,9	-323,8	-113,4
Nõuded	-2 151,6	-368,1	-508,9	-320,7	-470,5	-1 668,2	379,3	-487,7	248,9
Pikaajalised	-68,7	-169,2	44,4	-60,6	-211,1	-396,5	0,4	-19,7	-43,9
Lühiajalised	-2 082,8	-198,9	-553,3	-260,2	-259,4	-1 271,7	379,0	-468,0	292,8
Kohustused	-1 278,4	371,6	41,7	333,7	290,8	1 037,9	-459,3	163,8	-362,3
Pikaajalised	-1 321,7	272,2	-478,9	164,6	480,4	438,3	-241,9	42,4	171,3
Lühiajalised	43,4	99,5	520,6	169,1	-189,6	599,6	-217,4	121,4	-533,6
Reservvarad	-12,9	-53,2	-0,2	-19,1	2,9	-69,5	-21,7	37,8	-5,0
Vead ja täpsustused	81,1	149,2	-180,8	-171,8	198,7	-4,7	119,3	-155,4	-89,2
<i>Kapitali- ja finantskonto reservvaradeta</i>	-359,5	57,1	313,8	136,4	-123,0	384,3	-9,9	93,2	196,4
<i>Finantskonto reservvaradeta</i>	-1 029,0	-36,8	176,5	-54,6	-307,1	-222,0	-115,9	-52,1	41,3

* Eelnevate perioodide andmeid on korrigeeritud vastavalt täiendava teabe laekumisele.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo suhtena SKPsse

Rahvusvaheline investeerimispositsioon ja koguvälisvõlg

2013. aasta kolmanda kvartali jooksul Eestisse paigutatud välisinvesteeringute ning Eestist välismaale paigutatud investeeringute positsiooni maht ja struktuur märkimisväärselt ei muutunud. Ka **netoinvesteerimispositsioon** (välisnõuded miinus väliskohustused) muutus seetõttu vähe ning oli 2013. aasta kolmanda kvartali lõpu seisuga 9,4 mld euro ulatuses negatiivne. Eesti residentide välismaale paigutatud investeeringud (välisnõuded) moodustasid 20,3 mld eurot ning mitteresidentide Eestisse tehtud investeeringud (väliskohustused) 29,7 mld eurot. Otseinvesteeringud moodustasid Eestist välismaale tehtud investeeringutest ligi veerandi, Eestisse paigutatud välisinvesteeringutest aga poole.

Koguvälisvõlg⁵ ehk riigi kõigi majandussektorite välisvõlg oli 16,1 mld eurot (89% Eesti aastasest SKPst). Kvartaliga oli see vähenenud 2%. Koguvälisvõlga suurendas valitsemissektor, vähendasid aga krediidiasutused ja ettevõtlussektor. Valitsemissektori⁶ välisvõlg oli 1,5 mld eurot ning hõlmas koguvälisvõlast 9%. Netovälisvõlg (võlanõuded miinus võlakohustused) oli viiendat kvartalit järjest positiivne – see tähendab, et Eesti majandussektorite välisvõlanõuded ületasid välisvõlakohustusi ligi 0,6 mld euro võrra, mida oli 16% rohkem kui eelmises kvartalis.

5 Võla iseloomuga väliskohustused (süü ei kuulu aktsia- või osakapitali tehtud otse- ja portfelliinvesteeringud, taasisvesteeringud tulu ning tuletisinstrumendid).

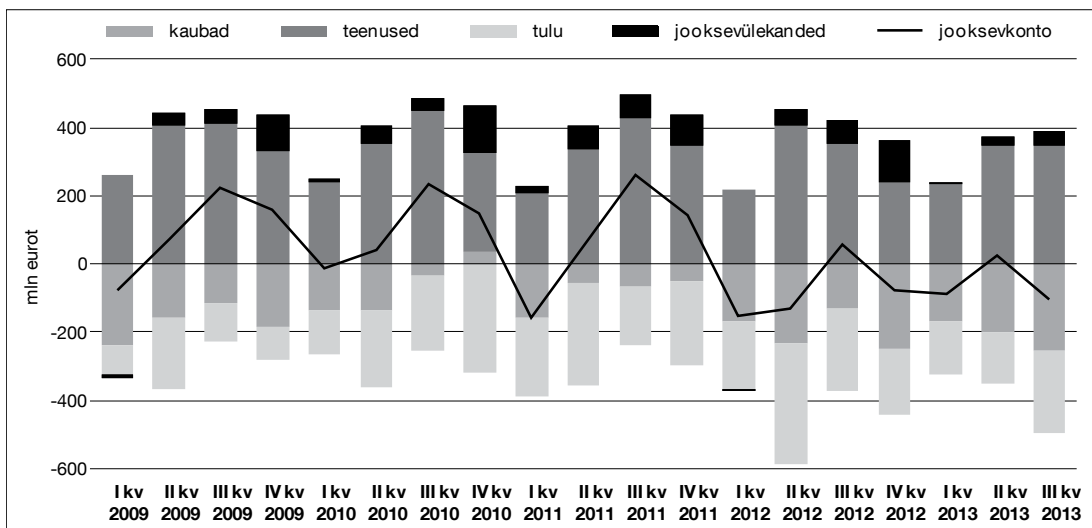
6 Keskvõltsus ning kohalikud omavalitsused ja sotsiaalkindlustusfondid (haigekassa ja töötukassa).

JOOKSEVKONTO

Maksebilansi jooksevkonto puudujääk oli 2013. aasta III kvartalis 102 mln eurot, mis moodustas 2% sama kvartalis SKPst (vt joonis 1). Nii eelmise aasta samas kvartalis kui ka 2013. aasta II kvartalis oli jooksevkonto ülejäägiga. Jooksevkonto defitsiidi põhjuseks oli peamiselt kaupade konto, mille puudujääk kahekordistus. Jooksevkonto ülejäänud alamkontod jäid enam-vähem eelmise aasta sama perioodi tasemele (vt joonis 2). Kui jooksevkonto saldost jätta välja arvestuslikku laadi reinvesteeritud tulu netoväljavool, siis oli jooksevkonto sama kvartali SKP suhtes 4% ülejäägis.

Nii jooksevkonto kredit- kui ka deebetkäive aastavõrdluses vähenesid, vastavalt 6% ja 3%. Kreditkäibe kiirem kahanemine oli mõjutatud eelkõige kaupade ekspordi vähenemisest. Euroopa Liidu riikide osakaal kredithäikes pisut suurenes, kuid deebetkäibes jäi samaks, ning hõlmas käibest vastavalt 69% ja 83%. Kredithäive Euroopa Liiduga vähenes 3% ja deebetkäive 2%. Kuna mitu Eesti olulisemat välispartnerriiki ei kuulu euroalasse, oli selle riigigrupi osakaal käibes märksa väiksem – kredithäikes 32% ja deebetkäibes 37%. Euroala riikide osakaal Eesti välismajanduslikus käibes on olnud suhteliselt muutumatu. Kredithäive euroala riikidega vähenes 8% ja deebetkäive 7%. Mõlemas käibeliigis oli kaks kõige olulisemat partnerriiki Soome ja Rootsi ning esiviisikusse kuulusid ka Läti ja Leedu. Kredithäikes oli viie hulgas veel Venemaa ja deebetkäibes Saksamaa. Viie olulisema partnerriigi osakaal kredithäikes oli 57% ja deebetkäibes 52%. Jooksevkonto ülejääk oli Eestil kolmandas kvartalis suurim Venemaa (357 mln eurot; vt tabel 2) ja Soomega (125 mln eurot). Kui Venemaaga jäi ülejääk aastataguse perioodi taseme lähedale, siis Soomega kasvas see kolmandiku võrra. Puudujääk oli suurim Poola ja Saksamaaga (vastavalt 256 ja 244 mln eurot) ning need kasvasid.

Joonis 2. Jooksevkonto struktuur

Tabel 2. Jooksevkonto saldo riikide ühenduste järgi (mln eurot)*

	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
EL28	-709,6	-599,4	-716,4
Poola	-166,7	-229,7	-256,2
Saksamaa	-210,8	-274,3	-243,7
Soome	93,6	87,3	124,7
Suurbritannia	-66,5	-85,2	-103,6
Leedu	-145,0	-45,7	-82,2
SRÜ	379,3	317,3	393,7
Venemaa	350,2	237,9	357,0
Kasahstan	25,0	28,1	26,2
Usbekistan	1,0	23,2	5,3
Ülejäänud riigid	384,9	306,5	220,5
Hiiina	-108,8	-105,5	-101,5
Ameerika Ühendriigid	181,5	108,2	72,0
Türgi	28,9	21,5	47,1
Norra	84,1	131,0	40,3
India	3,8	18,1	36,2
Kokku	54,5	24,4	-102,2

* Riigid on järjestatud viimase perioodi jooksevkonto saldo absoluutväärtuse järgi.

Kaubad

Kaupade eksport ja import vähenes 2013. aasta III kvartalis nii eelmise kvartali kui ka eelmise aasta III kvartali suhtes (vt tabel 3). Kaupade väljavedu oli 3 mld ja sissevedu 3,3 mld eurot. Kaupade konto puudujääk ulatus 253 mln euroni ning kasvas kvartaliga 25% ja aastataguse perioodiga võrreldes kaks korda.

Kaupade väljavedu oli ametliku **väliskaubandusstatistika**⁷ esialgsel andmel 2 976 ja sissevedu CIF-hindades 3 362 mln eurot (vt joonis 3). Väliskaubanduspuudujääk oli 386 mln eurot.

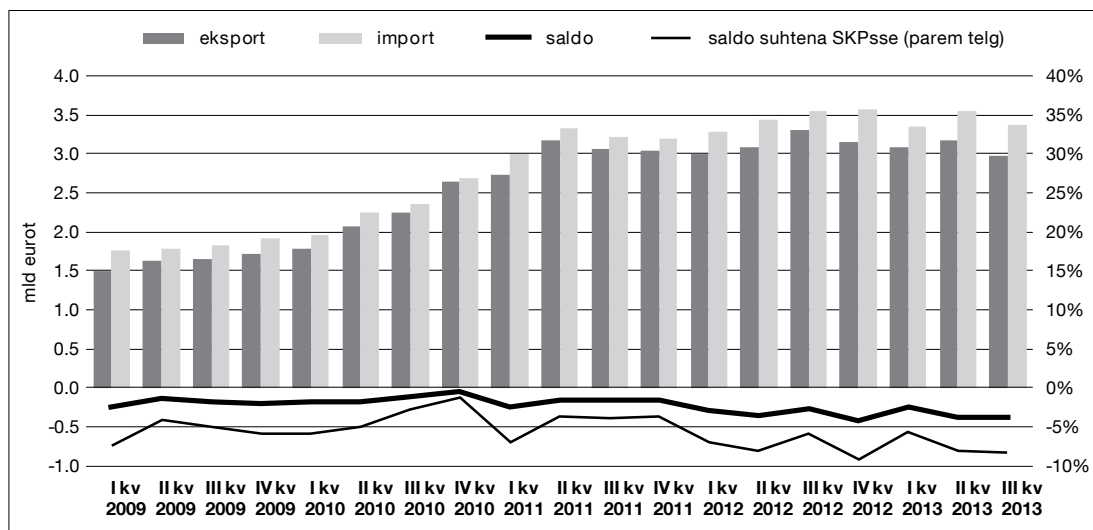
Kaupade väljavedu kahanes eelmise kvartali suhtes 6% ja 2012. aasta III kvartali suhtes 10% (vt tabel 4). Eksporti vähendas peamiselt mineraalsete toodete kaubagrupp, täpsemalt töötlemiseks sisseveetud ja pärast töötlemist väljaveetud mootorikütuse mahu järsk kokkutõmbumine. Mootorikütust tarniti Belgiasse, Hollandisse, Ameerika Ühendriikidesse, Soome ja Rootsi, elektrit müüdi peamiselt Lätile. Suurima käibega kaubagrupp oli endiselt masinad-seadmed: mobiilsidevahendeid veeti peamiselt Rootsi ja vähesel määral Mehhikosse, Ameerika Ühendriikidesse ja Hispaaniasse, teetöömehhanismid Venemaale ning mitmesuguseid elektroonikatööstuse detaile ja kaableid Soome ja Rootsi. Puidu ja puittoodete väljavedu eelmise kvartaliga võrreldes kahanes, kuid 2013. aasta III kvartali suhtes kasvas. Edukad eksporditüübid olid endiselt palkmajad ja mööbel, mida müüdi peamiselt Põhjamaadesse ning Saksamaale. Puidust ehitusdetailid ning töötlemata ja vähetöödeldud puitmaterjal liikusid samuti peamiselt Põhjamaadesse.

⁷ Järgnev analüüs ei sisalda Eesti Panga täiendusi maksebilansi kaupade kontole (kapitalikaupade remont, välisriikidest ostetud proviant jm). Import on CIF-hindades ja analüüsitud lähteriigi järgi. Mõisteid „eksport” ja „import” kasutatakse liitumishetkest vaid kaubavahetuses kolmandate riikidega, Intrastati aruandesüsteemis kasutatakse mõisteid „kaupade lähetamine” ja „kaupade saabumine”. Kuna järgnev analüüs hõlmab kaubavahetust nii ühendusesiseste kui ka –väliste riikidega, on lihtsuse ja selguse huvides endiselt kasutatud mõisteid „eksport” või „kaupade väljavedu” ning „import” või „kaupade sissevedu”

Tabel 3. Kaupade sisse- ja väljavedu

	Kaubad – krediid			Kaubad – deebet			Saldo (mln eurot)
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis (%)	
I kv 2009	1 461,5	-28,8	67,7	1 700,4	-33,6	79,5	-239,0
II kv 2009	1 559,6	6,7	65,4	1 715,7	0,9	80,3	-156,1
III kv 2009	1 651,7	5,9	65,3	1 768,5	3,1	79,2	-116,7
IV kv 2009	1 681,3	1,8	67,2	1 866,6	5,5	79,3	-185,2
2009 kokku	6 354,1	-25,2	66,4	7 051,2	-33,0	79,6	-697,1
I kv 2010	1 779,2	5,8	71,6	1 915,9	2,6	80,6	-136,6
II kv 2010	2 077,6	16,8	70,4	2 211,9	15,5	81,0	-134,3
III kv 2010	2 262,6	8,9	70,1	2 297,5	3,9	81,6	-34,8
IV kv 2010	2 649,6	17,1	74,7	2 614,5	13,8	81,2	35,1
2010 kokku	8 769,0	38,0	71,8	9 039,7	28,2	81,1	-270,7
I kv 2011	2 746,4	3,7	78,2	2 904,6	11,1	83,9	-158,3
II kv 2011	3 184,3	15,9	76,2	3 242,0	11,6	83,1	-57,6
III kv 2011	3 064,4	-3,8	73,2	3 128,5	-3,5	81,9	-64,0
IV kv 2011	3 055,1	-0,3	73,4	3 103,2	-0,8	80,3	-48,1
2011 kokku	12 050,3	37,4	75,1	12 378,3	36,9	82,3	-328,0
I kv 2012	3 005,8	-1,6	76,9	3 173,6	2,3	82,3	-167,7
II kv 2012	3 102,0	3,2	73,4	3 333,2	5,0	82,2	-231,2
III kv 2012	3 306,0	6,6	74,1	3 435,1	3,1	81,1	-129,1
IV kv 2012	3 172,7	-4,0	74,7	3 420,9	-0,4	80,4	-248,1
2012 kokku	12 586,6	4,5	74,7	13 362,7	8,0	81,5	-776,1
I kv 2013	2 966,3	-6,5	75,4	3 132,7	-8,4	81,0	-166,4
II kv 2013	3 226,9	8,8	73,8	3 430,0	9,5	81,1	-203,1
III kv 2013	3 003,7	-6,9	71,4	3 256,1	-5,1	79,2	-252,5

Joonis 3. Eesti väliskaubandus

Tabel 4. Kaupade väljavedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (min eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Toidukaubad	308,1	286,6	308,9	9,3	9,0	10,4	7,8	0,3
Mineraalsed tooted	515,2	319,4	288,5	15,6	10,1	9,7	-9,7	-44,0
Keemiakaubad	301,6	290,6	269,8	9,2	9,2	9,1	-7,2	-10,5
Garderoobikaubad	145,2	136,1	160,7	4,4	4,3	5,4	18,1	10,7
Puit, paber ja tooted	291,3	358,1	330,8	8,8	11,3	11,1	-7,6	13,6
Metallid ja metalltooted	260,3	219,7	228,6	7,9	6,9	7,7	4,1	-12,2
Masinad ja seadmed	951,5	928,0	864,3	28,9	29,3	29,0	-6,9	-9,2
Transpordivahendid	151,7	188,9	160,8	4,6	6,0	5,4	-14,9	6,0
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	202,5	235,1	206,1	6,1	7,4	6,9	-12,3	1,8
Muud	167,3	205,9	157,4	5,1	6,5	5,3	-23,5	-5,9
Kokku	3 294,8	3 168,4	2 976,0	100,0	100,0	100,0	-6,1	-9,7

Toidukaupade eksport jäi eelmise aasta võrdlusperioodi tasemele, ent kasvas eelmise kvartali suhtes 8%. Peamised sihtriigid olid Venemaa, Soome, Läti, Leedu ja Rootsi, kuhu müüdi kanget alkoholi ning piima-, kala-, liha- ja teraviljatooteid. Keemiakaupade (ehitusmaterjalide, plasttoodete, kummirehvide jpm) eksport suundus Venemaale, Lätti, Soome ja Leetu, metalltooteid (metalljätmeid, raudkonstruktsioone jm raud- ja terastooteid) viidi Soome, Türgi ja Lätti ning transpordivahendeid (peamiselt sõiduautosid ja nende osasid) Lätti, Leetu, Soome, Rootsi, Venemaale ja Norrassa. Mõlema võrdlusperioodi suhtes kasvas jõuliselt vaid garderoobikaupade grupp. Kergetööstuse toodangut (naiste ja meeste valmisriideid, jalatseid, pesu jms) müüdi peamiselt Soome, Venemaale, Lätti, Rootsi ja Slovakkiasse.

Kaupade sissevedu vähenes mõlema võrdlusperioodi suhtes veidi üle 5%. Impordi esikolmik ja suurimad languse põhjustajad olid masinad-seadmed, mineraalsed tooted ja keemiakaubad (vt tabel 5). Masinate-seadmete impordis olid esikohal mobiilsidevahendid ja muud elektroonikatööstuseks vajalikud detailid, lähteriikideks Poola, Hiina, Ungari ja Rootsi. Mineraalsete toodete sissevedu vähenes eeskätt töötlemiseks toodud mootorikütuse mahu kahanemise tõttu. Mootorikütust osteti sisetarbimiseks Leedust ja Soomest, maagaasi Venemaalt ja elektrit Soomest. Keemiatoodete põhiartiklid olid ravimid Leedust ja Lätist ning rehvid Poolast. Toidukaupade eesotsas oli taas kange ja lahja alkohol, mida osteti Suurbritanniast, Prantsusmaalt, Soomest, Itaaliast, Hispaaniast ja Saksamaalt. Sõiduautosid imporditi Rootsist, Saksamaalt ja Lätist, raudteeveeremeid aga Poolast. Mitmesuguseid raua- ja terastooteid tarniti peamiselt Soomest, Saksamaalt, Rootsist ja Poolast, tekstiilikaupu ja jalatseid Lätist, Soomest, Saksamaalt, Hiinast ja Itaaliast ning puidu- ja paberitooteid Soomest, Lätist, Venemaalt ja Rootsist.

Väliskaubanduse puudujääk suurenes mõlema võrdlusperioodi suhtes (vt tabel 6). Suure ülejäägiga olid tavapäraselt puidu ja puittoodete ning muude tarbekaupade grupid. Kõige suuremas puudujäägis olid keemiakaubad, transpordivahendid ning mineraalsed tooted.

Riikide ühenduste järgi vähenes kaupade väljavedu 2012. aasta III kvartaliga võrreldes kõikidesse riigirühmadesse (vt tabel 7). Euroopa Liidu riikide osa kasvas tänu intensiivistunud kaupade väljaveole Lätti. Kaupade väljaveo vähenemist mõjutas enim ekspordi kahanemine Venemaale ja

Tabel 5. Kaupade sissevedu peamiste kaubagruppide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Toidukaubad	365,8	381,1	381,4	10,3	10,7	11,3	0,1	4,3
Mineraalsed tooted	549,2	443,5	393,4	15,4	12,5	11,7	-11,3	-28,4
Keemiakaubad	477,1	457,1	427,5	13,4	12,9	12,7	-6,5	-10,4
Garderoobikaubad	208,5	180,2	231,0	5,9	5,1	6,9	28,2	10,8
Puit, paber ja tooted	138,8	154,6	152,0	3,9	4,4	4,5	-1,6	9,5
Metallid ja metalltooted	261,7	253,5	262,9	7,4	7,1	7,8	3,7	0,4
Masinad ja seadmed	1 056,3	1 053,4	956,9	29,7	29,7	28,5	-9,2	-9,4
Transpordivahendid	286,6	366,2	322,2	8,1	10,3	9,6	-12,0	12,4
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	72,0	78,7	70,4	2,0	2,2	2,1	-10,6	-2,2
Muud	142,2	178,3	164,7	4,0	5,0	4,9	-7,7	15,8
Kokku	3 558,1	3 546,7	3 362,4	100,0	100,0	100,0	-5,2	-5,5

Tabel 6. Väliskaubanduse saldo peamiste kaubagruppide järgi (mln eurot)

	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
Toidukaubad	-57,7	-94,6	-72,6
Mineraalsed tooted	-33,9	-124,2	-104,9
Keemiakaubad	-175,5	-166,5	-157,7
Garderoobikaubad	-63,3	-44,1	-70,3
Puit, paber ja tooted	152,5	203,5	178,8
Metallid ja metalltooted	-1,4	-33,8	-34,2
Masinad ja seadmed	-104,7	-125,3	-92,6
Transpordivahendid	-134,9	-177,3	-161,3
Mööbel, mänguasjad, sporditarbed	130,6	156,4	135,7
Muud	25,1	27,6	-7,2
Kokku	-263,3	-378,3	-386,3

Tabel 7. Kaupade väljavedu riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
EL28	2 133,5	2 220,4	2 079,5	64,8	70,1	69,9	-6,3	-2,5
Rootsi	503,2	551,7	487,0	15,3	17,4	16,4	-11,7	-3,2
Soome	468,0	478,4	456,7	14,2	15,1	15,3	-4,5	-2,4
Läti	292,5	308,8	331,2	8,9	9,7	11,1	7,3	13,3
Leedu	174,6	190,6	169,6	5,3	6,0	5,7	-11,0	-2,8
Saksamaa	128,9	148,7	132,6	3,9	4,7	4,5	-10,8	2,9
SRÜ	557,4	426,9	433,5	16,9	13,5	14,6	1,5	-22,2
Venemaa	476,1	368,5	369,7	14,5	11,6	12,4	0,3	-22,4
Ukraina	29,6	25,4	28,9	0,9	0,8	1,0	13,7	-2,6
Valgevene	15,8	11,9	12,2	0,5	0,4	0,4	2,5	-22,7
Ülejäänud riigid	603,9	521,1	463,0	18,3	16,4	15,6	-11,1	-23,3
Norra	105,1	122,3	105,5	3,2	3,9	3,5	-13,7	0,4
Ameerika Ühendriigid	169,2	101,3	70,6	5,1	3,2	2,4	-30,3	-58,3
Türgi	43,3	35,1	50,8	1,3	1,1	1,7	44,8	17,2
Kokku	3 294,8	3 168,4	2 976,0	100,0	100,0	100,0	-6,1	-9,7

Ameerika Ühendriikidesse. **Kaupade sissevedu** kahanes aastataguse perioodiga võrreldes Euroopa Liidu ja SRÜ suunalt (vt tabel 8). Impordi vähenemist mõjutas kõige rohkem kahanenud sissevedu Venemaalt ja Soomest. **Väliskaubandusbilanss** oli negatiivne vaid Euroopa Liidu riikidega (vt tabel 9). Euroopa Liidu riikidest oli kaubavahetuse ülejääk suurim Rootsi ja Lätiga, SRÜ riikidest Venemaaga ning muudest riikidest Norra, Türgi ja Ameerika Ühendriikidega. Kaubabilansi puudujääk oli Eestil suurim Poola, Saksamaa, Leedu ja Hiinaga.

Tabel 8. Kaupade sissevedu riikide ühenduste järgi*

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
EL28	2 929,9	2 959,6	2 855,6	82,3	83,4	84,9	-3,5	-2,5
Soome	518,5	512,6	463,0	14,6	14,5	13,8	-9,7	-10,7
Saksamaa	344,2	365,5	358,4	9,7	10,3	10,7	-2,0	4,1
Rootsi	380,7	378,8	355,5	10,7	10,7	10,6	-6,2	-6,6
Läti	349,7	331,1	317,4	9,8	9,3	9,4	-4,2	-9,2
Leedu	337,8	314,7	315,0	9,5	8,9	9,4	0,1	-6,8
SRÜ	301,9	240,1	175,8	8,5	6,8	5,2	-26,8	-41,8
Venemaa	222,2	196,6	132,1	6,2	5,5	3,9	-32,8	-40,5
Ukraina	35,5	21,6	25,8	1,0	0,6	0,8	19,5	-27,4
Valgevene	35,9	20,1	17,2	1,0	0,6	0,5	-14,6	-52,2
Ülejäänud riigid	326,2	346,9	330,9	9,2	9,8	9,8	-4,6	1,4
Hiina	131,3	123,0	122,6	3,7	3,5	3,6	-0,3	-6,6
Šveits	23,7	27,9	34,1	0,7	0,8	1,0	22,4	43,8
Ameerika Ühendriigid	23,6	37,9	31,7	0,7	1,1	0,9	-16,5	34,5
Kokku	3 558,1	3 546,7	3 362,4	100,0	100,0	100,0	-5,2	-5,5

* Analüüsitud lähteriigi järgi.

Tabel 9. Väliskaubanduse saldo riikide ühenduste järgi (mln eurot)

	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
EL28	-796,5	-739,2	-776,1
SRÜ	255,5	186,8	257,6
Ülejäänud riigid	277,7	174,1	132,1
Kokku	-263,3	-378,3	-386,3

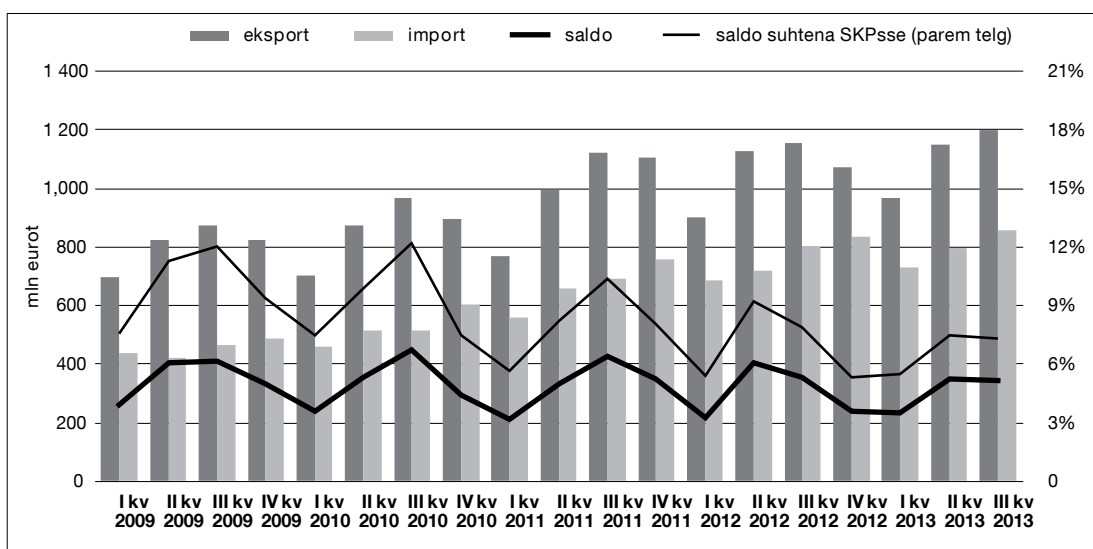
Teenused

Teenuste konto ülejääk jäi nii 2012. aasta III kvartali kui ka eelmise kvartali taseme lähedale ning oli 345 mln eurot (vt tabel 10). Teenuste positiivne saldo moodustas üle 7% SKPst (vt joonis 4). Kuna kaupade välja- ja sissevedu kahanes, kuid teenuste eksport ja import samal ajal kasvas, tõusis ka teenuste osakaal kaupade ja teenuste koguekspordis ja -impordis ning hõlmas vastavalt 29% ja 21%. Teenuste ekspordist suundus Euroopa Liidu liikmesriikidesse 64%, mida oli mõnevõrra vähem kui mõlemal võrdlusperioodil. Teenuste impordis oli Euroopa Liidu riikide osakaal 74%. Viie olulisema teenustekaubanduse partnerriigi hulgas oli kolm riiki samad nii ekspordi kui ka impordi poolel – Soome, Rootsi ja Läti. Ekspordi esiviisikus olid veel Venemaa ja Leedu, impordis Norra ja Saksamaa. Viie riigi osakaal ekspordis oli 61% ja impordis 45%. Teenuste väliskaubandusbilanss oli ülejäägiga paljude riikidega, suurim ülejääk oli Soome (184 mln eurot) ja Venemaaga (120 mln eurot). Puudujääk oli suurim Norraga (41 mln eurot), kuigi tavapäraselt on see olnud ülejäägiga.

Tabel 10. Teenuste eksport ja import

	Eksport			Import			Saldo	
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste ekspordis kokku (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Osatähtsus kaupade ja teenuste impordis kokku (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2009	696,7	-25,2	32,3	-437,2	-27,0	20,5	259,6	-22,0
II kv 2009	824,2	18,3	34,6	-420,2	-3,9	19,7	403,9	55,6
III kv 2009	876,5	6,4	34,7	-464,1	10,4	20,8	412,4	2,1
IV kv 2009	821,8	-6,2	32,8	-488,4	5,2	20,7	333,5	-19,1
2009 kokku	3 219,3	-10,6	33,6	-1 809,9	-20,8	20,4	1 409,4	7,1
I kv 2010	704,7	-14,2	28,4	-462,5	-5,3	19,4	242,2	-27,4
II kv 2010	872,1	23,7	29,6	-517,3	11,9	19,0	354,8	46,5
III kv 2010	966,5	10,8	29,9	-517,1	0,0	18,4	449,4	26,7
IV kv 2010	898,0	-7,1	25,3	-605,2	17,0	18,8	292,8	-34,8
2010 kokku	3 441,4	6,9	28,2	-2 102,1	16,1	18,9	1 339,3	-5,0
I kv 2011	767,2	-14,6	21,8	-557,0	-8,0	16,1	210,1	-28,2
II kv 2011	992,8	29,4	23,8	-657,3	18,0	16,9	335,5	59,7
III kv 2011	1 119,5	12,8	26,8	-690,8	5,1	18,1	428,7	27,8
IV kv 2011	1 107,4	-1,1	26,6	-759,7	10,0	19,7	347,6	-18,9
2011 kokku	3 986,8	15,8	24,9	-2 664,8	26,8	17,7	1 322,0	-1,3
I kv 2012	900,9	-18,6	23,1	-684,7	-9,9	17,7	216,2	-37,8
II kv 2012	1 125,8	25,0	26,6	-721,6	5,4	17,8	404,2	86,9
III kv 2012	1 155,5	2,6	25,9	-801,5	11,1	18,9	354,0	-12,4
IV kv 2012	1 074,1	-7,0	25,3	-834,8	4,2	19,6	239,4	-32,4
2012 kokku	4 256,2	6,8	25,3	-3 042,5	14,2	18,5	1 213,8	-8,2
I kv 2013	967,5	-9,9	24,6	-733,0	-12,2	19,0	234,4	-2,1
II kv 2013	1 147,7	18,6	26,2	-799,4	9,1	18,9	348,3	48,6
III kv 2013	1 200,8	4,6	28,6	-855,9	7,1	20,8	344,9	-1,0

Joonis 4. Teenuste konto

Teenuste konto ülejääki panustasid peaaegu kõik olulisemad teenuseliigid, väljaarvatud ehitusteened (vt tabel 11). Ehitusteenede saldo oli negatiivne, kuna energeetikasektori arendamiseks vajalike ehitusteenede sisseostmine suurenes. Väikese puudujäägiga oli juba viiendat kvartalit järjest ka veoteenede alla kuuluva kaubaveoteenede saldo. Teenuste ülejääki andsid kaalukama osa hooajaliste tegurite toel reisisiteened (43% kogu ülejäägist), millele järgnesid veoteened ja muud äriteened. Kõige kiiremini kasvas arvuti- ja infoteenede ülejääk.

Tabel 11. Teenuste konto saldod olulisemate teenuseliikide järgi

	Saldo (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Veoteened	121,5	99,0	129,5	34,3	28,4	37,5	30,8	6,5
kaubavedu	-11,1	-13,7	-6,8	-3,1	-3,9	-2,0	-50,1	-38,5
reisijatevedu	54,8	33,2	61,5	15,5	9,5	17,8	85,0	12,2
muud veoteened	77,9	79,4	74,8	22,0	22,8	21,7	-5,8	-3,9
Reisisiteened	142,8	157,8	149,1	40,3	45,3	43,2	-5,5	4,4
Ehitusteened	-1,0	-9,5	-46,3	-0,3	-2,7	-13,4	388,8	4 710,5
Arvuti- ja infoteened	16,8	13,4	22,8	4,7	3,9	6,6	70,3	35,9
Muud äriteened	65,5	83,8	86,1	18,5	24,1	25,0	2,8	31,6
Valitsusteened	6,0	2,3	3,5	1,7	0,7	1,0	48,8	-42,3
Ülejäänud teenused	2,4	1,4	0,2	0,7	0,4	0,1	-85,8	-91,8
Teenused kokku	354,0	348,3	344,9	100,0	100,0	100,0	-1,0	-2,6

Teenuste eksport suurenes aastataguse kvartaliga võrreldes 4% ja eelmise kvartaliga võrreldes 5% (vt tabel 12). Teenuseid eksporditi 1,2 mld euro väärtuses. Teenuste ekspordi struktuur oli küllaltki muutumatu. Esikohal olid jätkuvalt veoteened, mis moodustasid koguekspordist 37%, järgnesid reisisiteened (28%) ning muud äriteened (18%). Ekspordi struktuuris vähenes pisut ehitusteenede osakaal ning kasvas arvuti- ja infoteenede osakaal. Kõige kiiremini kasvas arvuti- ja infoteenede eksport, järgnesid reisi- ja veoteened. Ehitusteenede müük välismaale kahanes viiendiku võrra.

Kuigi teenuste eksport Euroopa Liidu riikidesse pisut vähenes, suurenes see SRÜ riikidesse ja ülejäänud riikidesse (vt tabel 13)⁸. Teenuseid müüdi enim Soome (neljandik ekspordi mahust) ning selle maht ei muutunud. Teenuste ekspordist Soome moodustasid ligi poole reisisiteened ja kolmandiku veoteened ning nende mahud suurenesid. Ehitusteenede ja muude äriteenede müük Soome samal ajal vähenes. Tähtsuset teine ekspordipartner oli Venemaa, kuhu eksport aastaga suurenes, peamiselt reisisiteenede ja muude äriteenede toel. Ülejäänud riikidest olid olulisemad ekspordipartnerid Ameerika Ühendriigid (reisi-, veo- ja muud äriteened), Briti Neitsisaared (veo- ja muud äriteened) ning Norra (veoteened).

Teenuste import kasvas 2012. aasta III kvartaliga võrreldes 7% ja oli 856 mln eurot (vt tabel 15). Teenuste impordis hõivasid kaalukaima osa (37%) veoteened, järgnesid reisisiteened ja muud äriteened. Veoteenede suur maht on otseses seoses kaupade impordiga, kuna importkaupu toime-

⁸ 2014. aasta maksebilanssi hakatakse koostatama Rahvusvahelise Valuutafondi 6. versiooni käsiraamatu meetoodika järgi. Uusi andmeallikaid on hakatud järk-järgult kasutusele võtma juba 2013. aastal. Selle tõttu tuleks 2013. aasta kvartalite maksebilansi teenuste konto analüüsimisel riikide arvestuses silmas pidada vahenduskaupade kajastamise osaliselt muutunud meetoodikat. 2013. aasta kvartalite maksebilansi teenuste konto kaubandusteenede käive on ülepaistatud, kuna sisaldab ajutiselt (kuni 2014. aasta I kvartali andmete avaldamiseni) ka vahenduskaupade maksumust. Vahenduskaubad on sellised kaubad, mida kaupmehed vahendavad kolmandate riikide vahel nii, et need ei ületa kaupmehe asukohariigi piire. Seni neid kaupu maksebilanssis ei kajastatud – kajastamist leidis vaid kaupade vahendamisest saadud tulu/kulu kui vahendusteenus äriteenede koosseisus.

Tabel 12. Teenuste eksport olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Veoteenused	436,1	413,9	449,7	37,7	36,1	37,4	8,6	3,1
kaubavedu	207,2	207,7	222,6	17,9	18,1	18,5	7,2	7,4
reisijatevedu	90,6	69,0	95,6	7,8	6,0	8,0	38,5	5,5
muud veoteenused	138,3	137,2	131,5	12,0	12,0	10,9	-4,2	-4,9
Reisiteenused	309,4	317,0	332,7	26,8	27,6	27,7	4,9	7,5
Ehitusteenused	65,7	55,8	52,3	5,7	4,9	4,4	-6,3	-20,4
Arvuti- ja infoteenused	47,5	53,2	60,8	4,1	4,6	5,1	14,3	28,1
Muud äriteenused	215,5	221,2	217,6	18,6	19,3	18,1	-1,6	1,0
Valitsusteenused	10,8	9,6	9,2	0,9	0,8	0,8	-3,7	-14,7
Ülejäänud teenused	70,5	77,0	78,6	6,1	6,7	6,5	2,1	11,4
Teenused kokku	1 155,5	1 147,7	1 200,8	100,0	100,0	100,0	4,6	3,9

Tabel 13. Teenuste eksport riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
EL28	785,0	785,1	769,5	67,9	68,4	64,1	-2,0	-2,0
Soome	301,5	300,3	300,1	26,1	26,2	25,0	-0,1	-0,5
Läti	62,0	70,6	93,5	5,4	6,1	7,8	32,5	50,8
Rootsi	92,7	96,9	89,8	8,0	8,4	7,5	-7,3	-3,0
Leedu	33,5	79,5	84,4	2,9	6,9	7,0	6,1	152,0
Saksamaa	73,0	4,7	37,2	6,3	0,4	3,1	682,7	-49,1
SRÜ	158,6	163,5	192,6	13,7	14,2	16,0	17,8	21,5
Venemaa	124,7	89,2	160,9	10,8	7,8	13,4	80,4	29,1
Kasahstan	14,1	17,5	17,2	1,2	1,5	1,4	-1,7	21,6
Ülejäänud riigid	211,9	199,1	238,6	18,3	17,3	19,9	19,8	12,6
Ameerika Ühendriigid	47,4	53,6	45,1	4,1	4,7	3,8	-15,9	-4,9
Briti Neitsisaared	29,3	13,9	36,4	2,5	1,2	3,0	161,9	24,1
Norra	31,5	41,7	35,5	2,7	3,6	3,0	12,7	-14,9
Kokku	1 155,5	1 147,7	1 200,8	100,0	100,0	100,0	4,6	3,9

Tabel 14. Teenuste import olulisemate teenuseliikide järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Veoteenused	314,6	315,0	320,2	39,3	39,4	37,4	1,6	1,8
kaubavedu	218,3	221,4	229,4	27,2	27,7	26,8	3,6	5,1
reisijatevedu	35,9	35,8	34,1	4,5	4,5	4,0	-4,7	-4,9
muud veoteenused	60,4	57,8	56,6	7,5	7,2	6,6	-2,1	-6,3
Reisiteenused	166,6	159,2	183,6	20,8	19,9	21,5	15,3	10,2
Ehitusteenused	66,6	65,3	98,5	8,3	8,2	11,5	51,0	47,9
Arvuti- ja infoteenused	30,7	39,8	38,0	3,8	5,0	4,4	-4,6	23,8
Muud äriteenused	150,0	137,4	131,4	18,7	17,2	15,4	-4,3	-12,4
Valitsusteenused	4,8	7,2	5,7	0,6	0,9	0,7	-20,6	19,7
Ülejäänud teenused	68,1	75,6	78,4	8,5	9,5	9,2	3,7	15,0
Teenused kokku	801,5	799,4	855,9	100,0	100,0	100,0	7,1	6,8

Tabel 15. Teenuste import riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
EL28	646,1	647,5	635,7	80,6	81,0	74,3	-1,8	-1,6
Soome	112,9	127,4	116,2	14,1	15,9	13,6	-8,8	3,0
Rootsi	68,4	79,9	69,8	8,5	10,0	8,2	-12,7	2,0
Läti	76,1	61,6	66,0	9,5	7,7	7,7	7,2	-13,3
Saksamaa	81,0	63,4	54,5	10,1	7,9	6,4	-14,1	-32,7
Suurbritannia	36,0	46,7	52,7	4,5	5,8	6,2	12,8	46,3
SRÜ	61,1	50,4	62,6	7,6	6,3	7,3	24,3	2,6
Venemaa	45,2	33,5	40,9	5,6	4,2	4,8	22,5	-9,4
Ukraina	9,2	7,4	9,7	1,2	0,9	1,1	30,3	5,0
Ülejäänud riigid	94,3	101,6	157,5	11,8	12,7	18,4	55,0	67,0
Norra	14,7	13,2	76,2	1,8	1,6	8,9	478,8	418,2
Hiina	16,3	15,9	14,3	2,0	2,0	1,7	-10,3	-12,3
Ameerika Ühendriigid	11,9	16,0	14,0	1,5	2,0	1,6	-12,6	17,6
Kokku	801,5	799,4	855,9	100,0	100,0	100,0	7,1	6,8

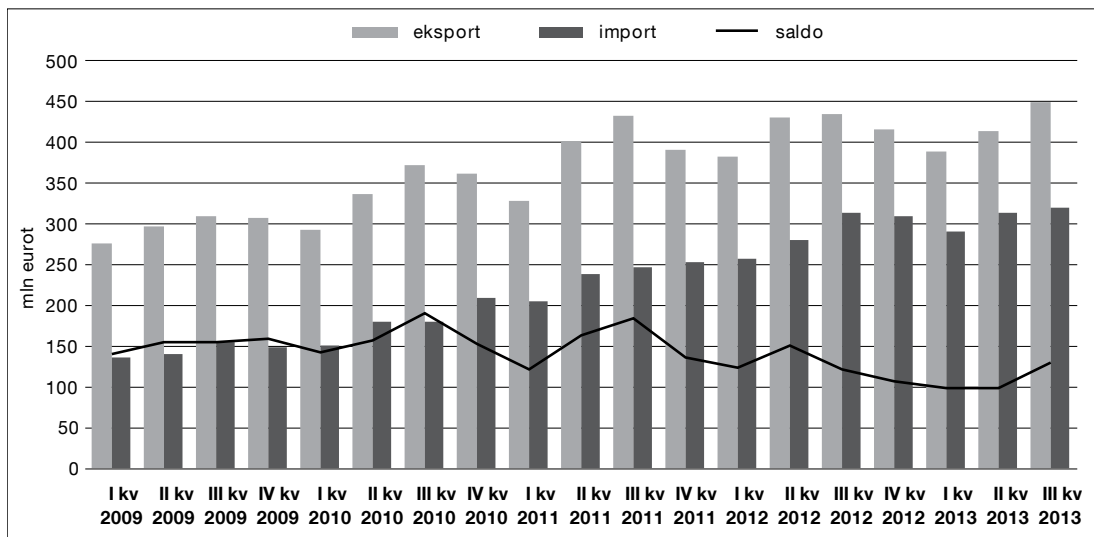
tavad kohale valdavalt mitteresidentidest vedajad. Kui veo- ja reisiteenuste maht kasvas, siis muude äriteenuste maht vähenes. Ehitusteenuste sisseostmine suurenes aga ennaktempos, mille taga oli energeetikasektori väljaarendamiseks vajalike ehitusteenuste import Norrast. Jõudsalt suurenes ka arvuti- ja infoteenuste sisseostmine (Suurbritanniast ja Rootsist). Riigirühmade arvestuses teenuste import Euroopa Liidu riikidest pisut vähenes, SRÜ riikidest veidi kasvas ning ülejäänud riikidest suurenes märgatavalt. Viimast toetas valdavalt ehitusteenuste import Norrast.

Teenustekonto tähtsaima teenuseliigi, **veoteenuste** ülejääk suurenes aastataguse perioodiga võrreldes 7% ning oli 130 mln eurot (vt tabelid 11, 12, 14; joonised 5 ja 6). Kui veoteenuste alamkontod – kaubavedu ja reisijatevedu ning muud veoteenused⁹ – on olnud üldiselt ülejäägiga, siis kaubaveo teenused oli juba viiendat kvartalit järjest väikese puudujäägiga. Veoteenuste ülejääki panustas enim meretransport, järgnesid raudtee- ja maanteetransport (vt joonis 6). Õhustranspordi import ületas eksporti.

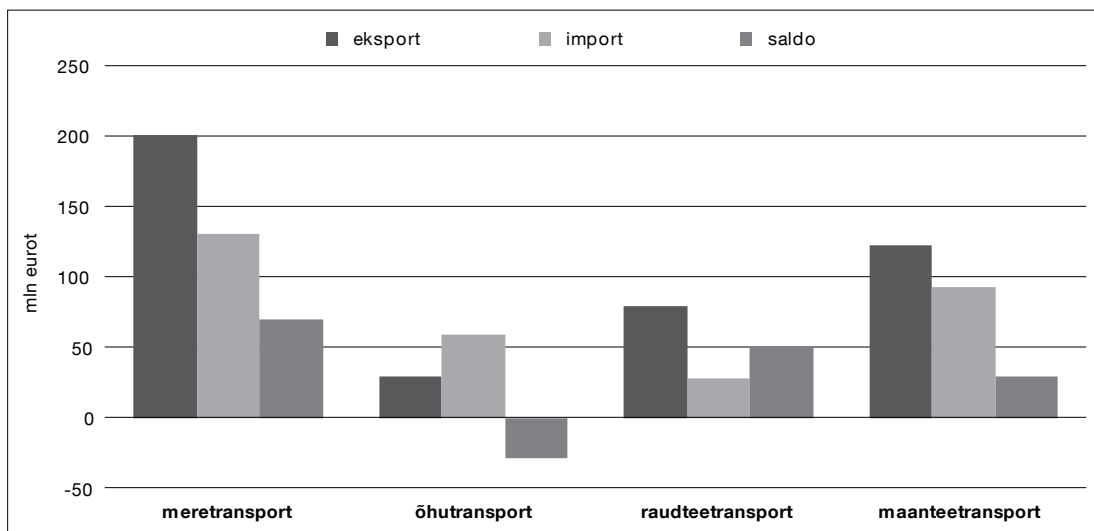
Veoteenuste eksport kasvas 3% ja oli 450 mln eurot. Sellest poole hõlmas kaubavedu, 30% muud veoteenused ning ülejäänud reisijatevedu. Kauba- ja reisijateveo maht kasvas, muude veoteenuste maht aga vähenes. Transpordiliigiti kasvas veoteenuste müük välismaale nii meritsi, maanteed mööda kui ka lennutranspordi vahendusel. Veoteenuste eksport raudteed mööda aga vähenes ja seda põhiliselt muude veoteenuste tõttu. Euroopa Liidu riikidele müüdi veoteenuste ekspordist 62% ning selle maht kasvas pisut (vt tabel 16). SRÜ riikide (valdavalt Venemaa) osakaal oli 21% ning kasv 11%. Ülejäänud riikidesse suundus veoteenuste ekspordist viiendik. Kaks olulisemat ekspordipartnerit olid Soome ja Venemaa.

⁹ Siin kajastatakse teenuseid, mis ei ole otseselt seotud inimeste ega kaupade veoga – laadungikäitlus, kaupade ladustamine ja hoiustamine, pukseerimine, pilotaaž ja navigeerimine, lennuliikluse kontroll jne.

Joonis 5. Veeteenuste konto

Joonis 6. Veeteenuste saldo struktuur transpordiliigi järgi 2013. aasta III kvartalis

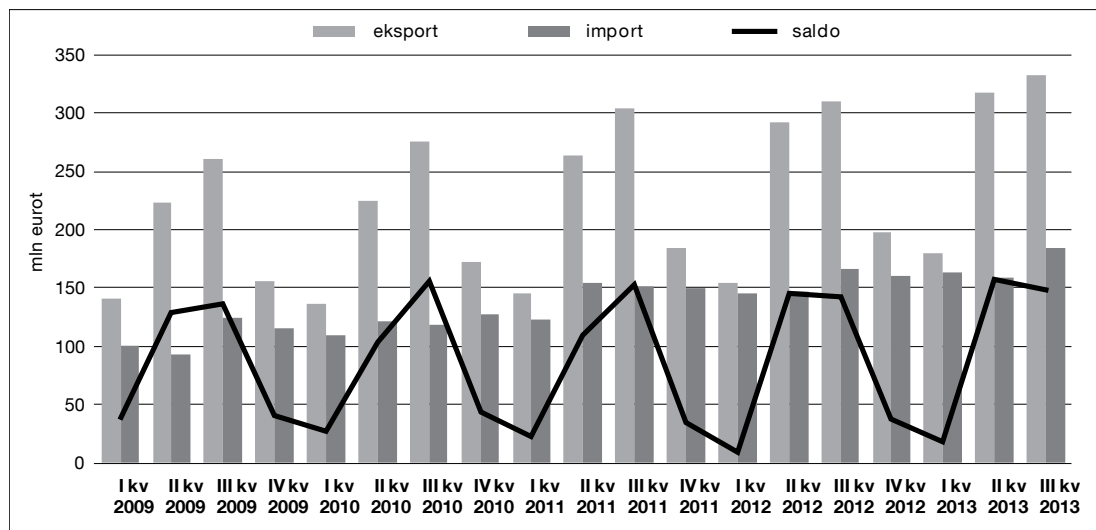
Tabel 16. Veeteenused riikide ühenduste järgi 2013. aasta III kvartalis

	Veeteenuste eksport				Veeteenuste import		
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2013/ III kv 2012		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2013/ III kv 2012
EL28	279,0	62,0	1,5	EL28	250,9	78,4	-0,4
Soome	91,5	20,3	8,3	Soome	41,9	13,1	24,3
Rootsi	43,7	9,7	-0,7	Rootsi	36,3	11,3	8,0
Läti	25,2	5,6	0,4	Saksamaa	27,6	8,6	-6,9
Suurbritannia	21,9	4,9	-1,6	Poola	20,9	6,5	31,1
Saksamaa	19,9	4,4	13,3	Läti	20,3	6,3	-17,4
SRÜ	75,6	16,8	10,8	SRÜ	28,8	9,0	38,9
Venemaa	64,1	14,2	3,1	Venemaa	16,3	5,1	8,0
Kasahstan	5,5	1,2	481,9	Valgevene	6,3	2,0	118,1
Ülejäänud riigid	95,1	21,1	2,2	Ülejäänud riigid	40,5	12,6	-3,5
Šveits	27,2	6,0	-8,7	Hiina	11,9	3,7	-13,8
Briti Neitsisaared	16,5	3,7	-8,0	Šveits	4,7	1,5	42,2
Norra	16,3	3,6	119,5	Norra	3,4	1,1	12,5
Kokku	449,7	100,0	3,1	Kokku	320,2	100,0	1,8

Veeteenuste sisseostmine välismaalt suurenes nende ekspordist mõnevõrra kiiremini (7%) ja hõlmas 320 mln eurot. Veeteenuste import koosnes suures osas kaubaveost, mis moodustas veeteenuste koguimpordist 72%. Muude veeteenuste osakaal oli 18% ja reisijateveo osakaal 11%. Sisseostetavate kaubaveoteenuste maht seejuures kasvas, muude veeteenuste ja reisijateveo maht kahanes. Veeteenuste sisseostmine meritsi ja maanteed mööda suurenes, õhutranspordi vahendusel vähenes ning raudteed mööda jäi samaks. Kuna suurem osa importkaupadest ostetakse sisse Euroopa Liidu riikidest, on sel riigirühmal sisseostetavate veeteenuste mahus suur osakaal (78%). Olulisemad riigid, kust veeteenuseid osteti, olid Soome ja Rootsi.

Reisiteenuste positiivne saldo kasvas III kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 4% ja moodustas 149 mln eurot (vt joonis 7).

Joonis 7. Reisiteenuste konto

Reisiteenuste eksport oli kolmandas kvartalis 333 mln eurot ning kasvas aastaga 8%. Reisiteenuste ekspordi kasv tuli põhiliselt naaberriikide Venemaa (25%), Soome (12%) ja Läti (8%) turistide kulutuste kasvust Eestis (vt tabel 17). Küllastuste koguarv kasvas aastaga 13%. Kõige enam oli küllastajaid Soomest (38% küllastuste koguarvust; vt joonis 8), Venemaalt (13%) ja Lätist (8%).

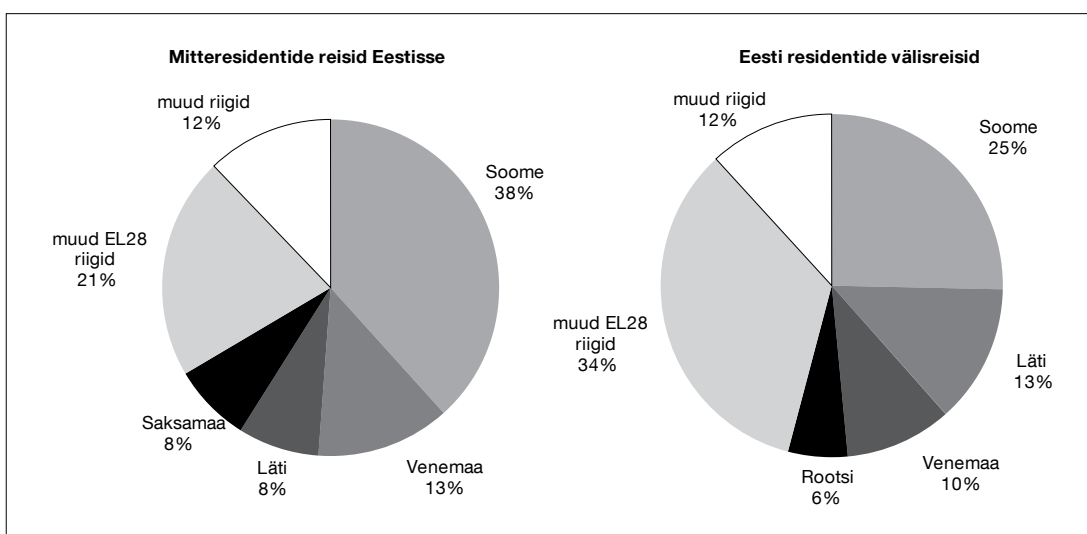
Reisiteenuste import oli kolmandas kvartalis 184 mln eurot ning kasvas aastaga 10%. Eesti elanikud küllastasid välisriike 1,1 miljonit korda (ühel välisreisil võis küllastada ka mitut välisriiki). Eestlaste välisreisid olid kestuselt pikemad kui eelmisel aastal. Kui küllastuste koguarv kahanes aastaga 3%, siis küllastuspäevade arv kasvas 14%. Soome osatähtsus kõigist reisivõist moodustas 25%, Läti 13% ja Venemaa 10%. Populaarsemate suviste puhkusereiside sihtriigid on endiselt Saksamaa, Itaalia ja Prantsusmaa.

Tabel 17. Reisiteenused riikide ühenduste järgi 2013. aasta III kvartalis*

	Reisiteenuste eksport				Reisiteenuste import		
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2013/ III kv 2012		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%), III kv 2013/ III kv 2012
EL28	249,2	74,9	6,8	EL28	137,6	74,9	9,8
Soome	141,9	42,7	11,7	Soome	39,7	21,6	-3,8
Saksamaa	23,7	7,1	-4,3	Läti	16,2	8,8	33,6
Rootsi	16,1	4,8	2,5	Saksamaa	9,2	5,0	8,8
Läti	11,0	3,3	8,1	Hispaania	6,4	3,5	36,1
SRÜ	44,3	13,3	26,0	SRÜ	21,0	11,4	24,1
Venemaa	39,9	12,0	24,6	Venemaa	17,2	9,4	23,2
Ülejäänud riigid	39,2	11,8	-3,9	Ülejäänud riigid	25,0	13,6	2,8
Ameerika Ühendriigid	12,5	3,8	-17,0	Norra	8,3	4,5	8,0
Norra	5,9	1,8	-3,8	Türgi	6,8	3,7	-3,2
Teenuste eksport kokku	332,7	100,0	7,5	Teenuste import kokku	183,6	100,0	10,2

* Eesti Panga, OÜ Positium LBS ja statistikaameti andmete alusel.

Joonis 8. Välisreiside arv riigiti 2013. aasta III kvartalis

Tulu

Tulu netoväljavool oli sama suur kui 2012. aasta III kvartalis – 242 mln eurot ehk 5% sama kvartali SKPst. Netoväljavoolu mõjutas märkimisväärselt reinvesteeringutud tulu. Kui tulukonto saldost jätta välja reinvesteeringutud tulu, mis on arvestuslikku laadi ja mille puhul reaalsed rahaliikumist ei toimu, oli tulukonto III kvartalis mitte puudujäägi, vaid ülejäägiga (1% SKPst; vt tabel 18 ja joonis 9).

Tulu kaht peamist komponenti – tööjõutulu ja investeerimistulu – iseloomustasid vastavalt 64 mln euro suurune netosissevool ja 306 mln euro suurune netoväljavool (vt tabel 19). Et välismaale tööle siirdumine on viimasel ajal suurenenud, kasvas ka tööjõutulu netosissevool võrreldes aastataguse kvartaliga. Ka investeerimistulu netoväljavool suurenes mõnevõrra. Viimasest hõlmas reinvesteeringutud tulu netoväljavool 95%.

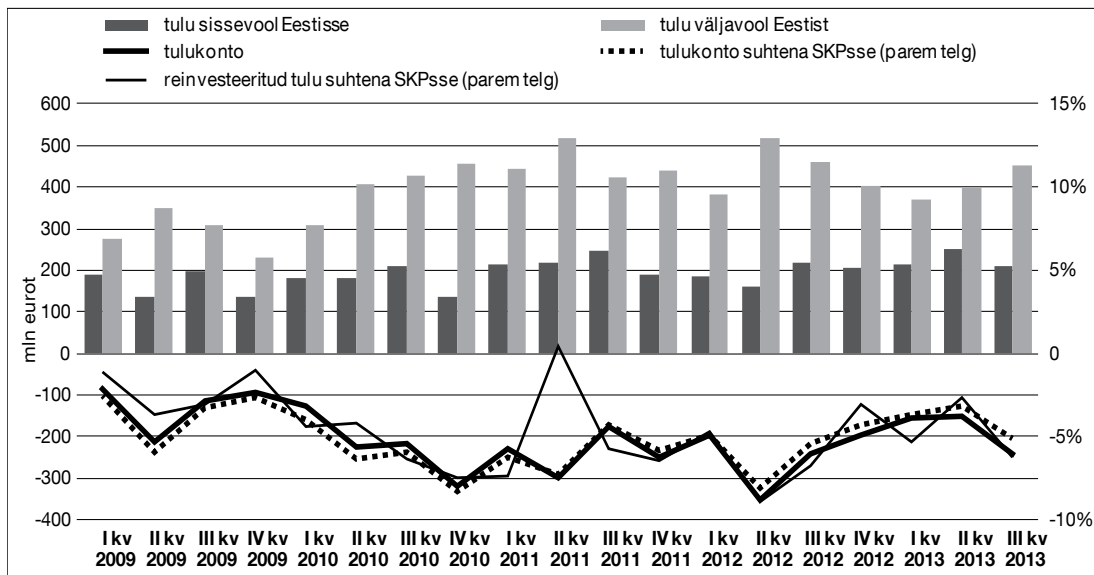
Tulusissevool ehk residentide poolt välismaal teenitud tööjõu- ja investeerimistulu vähenes 2012. aasta III kvartaliga võrreldes 4% ning oli 210 mln eurot (vt tabel 20). Sissevoolust 86% laekus Euroopa Liidust ning selle maht vähenes 7% (vt tabel 21). Tulu sissevool SRÜ riikidest ja ülejäänud riikidest kasvas.

Tulu sissevoolust hõlmas tööjõutulu 36% ning selle maht kasvas aastataguse perioodiga võrreldes 7%. Ligi pool tööjõutulust teeniti Soomes ja see aastaga eriti ei muutunud. Tööjõutulu laekumine kasvas aga Suurbritanniast, Norrast, Lätist ja Venemaalt.

Tabel 18. Tulu

	Sissevool		Väljavool		Saldo	
	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)	Maht (mln eurot)	Muut võrreldes eelmise perioodiga (%)
I kv 2009	189,2	38,7	-274,6	-21,4	-85,4	-59,9
II kv 2009	136,4	-30,5	-349,2	12,9	-212,8	88,4
III kv 2009	196,4	-5,4	-309,3	-5,1	-112,9	-4,6
IV kv 2009	135,8	-28,2	-230,7	-16,0	-94,9	11,2
2009 kokku	657,8	-42,4	-1 163,7	-42,6	-506,0	-42,7
I kv 2010	180,3	0,2	-307,8	-24,3	-127,5	-43,8
II kv 2010	179,9	-13,7	-406,8	-4,6	-226,9	4,0
III kv 2010	208,4	53,5	-426,6	85,0	-218,2	130,0
IV kv 2010	134,8	-25,3	-455,7	48,0	-320,9	151,7
2010 kokku	703,5	6,9	-1 597,0	37,2	-893,5	76,6
I kv 2011	215,0	-2,3	-444,9	-14,4	-230,0	-23,2
II kv 2011	220,1	-10,6	-519,6	23,0	-299,6	69,8
III kv 2011	246,1	82,6	-422,5	-7,3	-176,4	-45,0
IV kv 2011	190,3	-11,5	-440,7	-0,9	-250,4	8,9
2011 kokku	871,4	23,9	-1 827,7	14,4	-956,3	7,0
I kv 2012	186,4	15,1	-383,8	-25,6	-197,4	-44,2
II kv 2012	162,0	-26,3	-515,9	12,0	-354,0	47,0
III kv 2012	219,7	15,5	-460,5	4,5	-240,8	-3,8
IV kv 2012	206,7	10,9	-401,0	4,5	-194,4	-1,6
2012 kokku	774,7	-11,1	-1 761,3	-3,6	-986,6	3,2
I kv 2013	215,3	-14,9	-371,3	-7,4	-156,0	5,5
II kv 2013	250,3	19,1	-399,5	-11,6	-149,3	-38,3
III kv 2013	210,1	1,7	-451,9	12,7	-241,8	24,4

Joonis 9. Tulukonto

Tabel 19. Tulu saldo

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Tööjõutulu	54,9	65,0	64,0	-22,8	-43,5	-26,5	-1,6	16,5
Investeeringutulu	-295,7	-214,2	-305,7	122,8	143,5	126,5	42,7	3,4
tulu otseinvesteeringutelt	-302,5	-217,2	-295,5	125,6	145,5	122,2	36,0	-2,3
tulu aktsia- või osakapitalilt	-305,4	-224,1	-299,7	126,9	150,1	124,0	33,7	-1,9
dividendid	-2,3	-98,5	-8,5	1,0	66,0	3,5	-91,4	263,6
reinvesteeritud tulu	-303,1	-125,6	-291,2	125,9	84,2	120,4	131,8	-3,9
tulu võlgadelt (intressid)	3,0	6,9	4,2	-1,2	-4,6	-1,7	-38,9	41,1
tulu portfelliinvesteeringutelt	16,8	9,7	-1,5	-7,0	-6,5	0,6	-115,2	-108,8
tulu muudelt investeeringutelt	-10,0	-6,7	-8,8	4,1	4,5	3,6	30,8	-12,2
Tulukonto kokku	-240,8	-149,3	-241,8	100,0	100,0	100,0	62,0	0,4

Tabel 20. Tulu sissevool Eestisse

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Tööjõutulu	71,2	77,7	76,5	32,4	31,0	36,4	-1,5	7,4
Investeeringutulu	148,5	172,6	133,6	67,6	69,0	63,6	-22,6	-10,0
tulu otseinvesteeringutelt	97,6	123,1	89,1	44,4	49,2	42,4	-27,6	-8,7
tulu aktsia- või osakapitalilt	84,2	106,7	74,1	38,3	42,6	35,3	-30,5	-12,0
dividendid	33,0	197,3	25,3	15,0	78,8	12,1	-87,2	-23,4
reinvesteeritud tulu	51,2	-90,7	48,8	23,3	-36,2	23,2	-153,8	-4,6
tulu võlgadelt (intressid)	13,4	16,5	15,0	6,1	6,6	7,1	-9,0	11,6
tulu portfelliinvesteeringutelt	27,7	27,7	23,6	12,6	11,1	11,2	-14,9	-15,0
tulu muudelt investeeringutelt	23,2	21,8	20,9	10,5	8,7	10,0	-4,0	-9,6
Tulu sissevool kokku	219,7	250,3	210,1	100,0	100,0	100,0	-16,1	-4,4

Tabel 21. Tulu riikide ühenduste järgi 2013. aasta III kvartalis

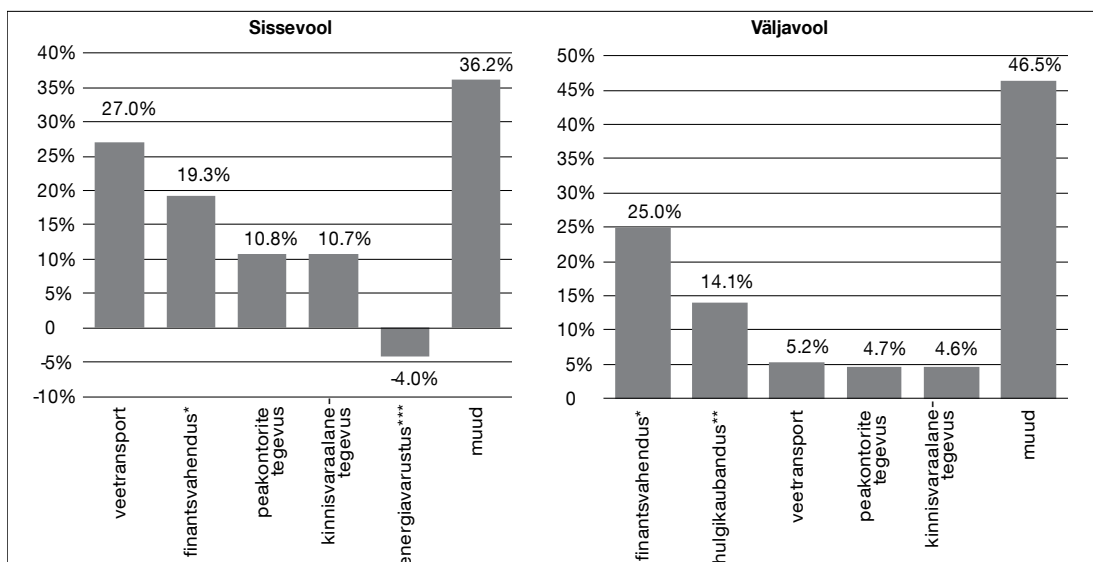
	Sissevool				Väljavool		
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%) II kv 2013/ II kv 2012		Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Muut (%) II kv 2013/ II kv 2012
EL28	180,6	86,0	-7,3	EL28	380,8	84,3	-2,0
Küpros	41,4	19,7	10,0	Rootsi	145,6	32,2	11,8
Soome	37,0	17,6	-14,2	Soome	99,8	22,1	-1,6
Läti	27,9	13,3	-12,9	Holland	34,8	7,7	-27,3
Leedu	16,3	7,8	-25,5	Saksamaa	20,6	4,6	96,8
SRÜ	18,4	8,8	9,8	SRÜ	25,5	5,7	32,0
Venemaa	9,8	4,7	18,1	Venemaa	21,0	4,6	70,9
Valgevene	4,9	2,4	4,0	Valgevene	2,6	0,6	-7,5
Ülejäänud riigid	11,1	5,3	34,9	Ülejäänud riigid	45,5	10,1	-13,5
Ameerika Ühendriigid	5,5	2,6	33,0	Kaimanisaared	7,5	1,6	1976,9
Norra	2,0	1,0	-896,2	Ameerika Ühendriigid	7,0	1,5	-22,9
Tulu sissevool kokku	210,1	100,0	-4,4	Tulu väljavool kokku	451,9	100,0	-1,9

Ülejäänud tulu sissevool oli investeerimistulu – tulu välismaale paigutatud otse-, portfelli- ja muudelt investeringutelt. Selle maht vähenes kümnendiku võrra, sealjuures kahanes kõigi kolme komponendi maht. Investeerimistulu sissevoolus moodustas põhilise osa (67%) otseinvesteeringutulu, mille maht vähenes samuti ligi 10%. Välismaale tehtud investeeringutest teenisid enim tulu veetranspordi valdkonna investorid (27% investeerimistulu sissevoolust), järgnesid peakontorite investorid (19%; vt joonis 10). Ligi kolmandik investeerimistulust laekus Küprosel, viiendik Lätist ja kümnendik Leedust. Küprosel teenitud tulu kasvas, Lätist ja Leedust aga kahanes. Küprosel teenisid investeerimistulu põhiliselt veetranspordi investorid, Lätis finantsvahenduse, peakorterite ja kinnisvaravaldkonna investorid, Leedus kindlustuse, kinnisvara ja finantsvahenduse investorid.

Tulu väljavool ehk mitteresidentide Eestis teenitud tulu kahanes 2% ja oli 452 mln eurot (vt tabel 22). Euroopa Liidu liikmesriikidesse suundus sellest 84%. Tulu väljavool koosnes peaaegu täielikult investeerimistulust (97%) ning selle maht aastataguse perioodiga võrreldes jäi enam-vähem samaks. Tööjõutulu maht aga kahanes ligi veerandi võrra. Eestis teenisid tööjõutulu peamiselt Läti, Soome, Rumeenia, Bulgaaria ja Venemaa elanikud.

Investeerimistulu väljavoolust moodustas otseinvesteeringutulu 88%, millest omakorda 88% oli re-investeeritud tulu (340 mln eurot). Otseinvesteeringutulu väljavool vähenes aastaga 4%. Portfelliinvesteeringutulu väljavool kasvas aga märkimisväärselt, rohkem kui kaks korda. Välismaised investorid teenisid enim tulu investeeringutelt finantsvahendusse (25% investeerimistulu väljavoolust) ja hulgikaubandusse (14%; vt joonis 10). Investeerimistulu väljavoolust suundus 94% kolme riiki – pool Rootsi, kolmandik Soome ja 12% Hollandisse. Väljavool Rootsi kasvas, Hollandisse aga kahanes. Üle poole Rootsi investeerimistulust teeniti finantsvahendusest ja selle maht suurenes. Kui eelmise aasta III kvartalis olid Rootsi investorite investeeringud elektroonikatööstusse kahjumis, siis 2013. aasta III kvartalis teeniti neilt juba kasumit (nagu ka eelmises kvartalis). Soome investorid on investeerinud Eestis väga paljudesse valdkondadesse, enim hulgikaubandusse ja finantsvahendusse. Soome investorite Eestis teenitud tulu maht jäi aastataguse kvartali tasemele. Hollandi investorite Eestis teenitud tulu tuli põhiliselt laonduse ja veonduse abitegevustest, kinnisvaraalasest tegevusest ning rentimisest. Tulu kasvu taga oli põhiliselt kahest viimati nimetatud tegevusvaldkonnast teenitud tulu.

Joonis 10. Investeermistulu sisse- ja väljavool tegevusalati 2013. aasta III kvartalis

* v.a kindlustus ja pensionifondid
 ** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad
 *** elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine

Tabel 22. Tulu väljavool Eestist

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)			Muut (%)	
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013	III kv 2013/ III kv 2012
Tööjõutulu	16,4	12,7	12,6	3,6	3,2	2,8	-1,3	-23,2
Investeermistulu	444,2	386,8	439,3	96,4	96,8	97,2	13,6	-1,1
tulu otseinvesteeringutelt	400,1	340,3	384,6	86,9	85,2	85,1	13,0	-3,9
tulu aktsia- või osakapitalilt	389,7	330,7	373,8	84,6	82,8	82,7	13,0	-4,1
dividendid	35,4	295,8	33,8	7,7	74,0	7,5	-88,6	-4,4
reinvesteeringutelt	354,3	34,9	340,0	76,9	8,7	75,2	873,7	-4,0
tulu võlgadelt (intressid)	10,5	9,6	10,8	2,3	2,4	2,4	12,3	3,2
tulu portfelliinvesteeringutelt	10,9	18,0	25,0	2,4	4,5	5,5	38,9	129,0
tulu muudelt investeeringutelt	33,1	28,5	29,7	7,2	7,1	6,6	4,2	-10,4
Tulu väljavool kokku	460,5	399,5	451,9	100,0	100,0	100,0	13,1	-1,9

Jooksevülekanded ja kapitalikonto

Jooksevülekannete konto ülejääk oli 2013. aasta III kvartalis 47 mln eurot (vt tabel 23). Valitsemissektori jooksevülekannete saldo oli 17 mln euroga miinuses, mille kompenseeris muude sektorite 65 mln euro suurune ülejääk.

Saadud jooksevülekannetest oli valitsemissektorile kasutamiseks vaid 26% ehk 38 mln eurot, millest 25 mln eurot moodustas Euroopa Liidu struktuurifondide välisabi ning 8 mln eurot muu kahepoolne välisabi. Jooksevülekanded muudele sektoritele olid 106 mln eurot, sellest 40 mln olid põllumeestele suunatud tootmissubsidiidid ja 4 mln muu välisabi. Välismaal töötajate rahaülekanded Eestisse olid suurusjärgus 11 mln eurot.

Tabel 23. Jooksevülekanded ja kapitalikonto riikide ühenduste järgi (mln eurot)

	Saadud			Makstud			Saldo		
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
Jooksevülekanded	151,5	125,8	143,0	81,2	97,3	96,0	70,3	28,5	47,1
valitsemissektor	38,2	35,3	37,5	42,2	55,8	54,9	-4,0	-20,6	-17,4
EL28	35,4	27,6	29,3	40,3	51,7	51,6	-4,9	-24,1	-22,4
SRÜ	1,4	0,9	0,8	0,3	0,4	0,4	1,1	0,4	0,4
ülejäanud riigid	1,4	6,8	7,4	1,6	3,8	2,8	-0,2	3,1	4,6
muud sektorid	113,3	90,6	105,5	39,0	41,5	41,0	74,3	49,0	64,5
EL28	88,2	67,5	74,7	31,3	32,7	31,8	57,0	34,8	42,9
SRÜ	13,7	14,7	15,8	2,7	2,1	2,5	11,0	12,6	13,3
ülejäanud riigid	11,4	8,4	15,0	5,1	6,7	6,7	6,3	1,7	8,3
Kapitaliülekanded	178,5	145,4	155,1	-	0,0	-	178,5	145,4	155,1
valitsemissektor	109,7	61,5	83,1	-	-	-	109,7	61,5	83,1
muud sektorid	68,8	83,9	72,0	-	0,0	-	68,8	83,9	72,0
Immateriaalne vara	12,8	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	12,6	-0,1	0,0

Jooksevülekannete väljavool oli 96 mln eurot, millest valitsemissektori osa oli 58% ehk 55 mln eurot. Sissemakse Euroopa Liidu eelarvesse moodustas 66% valitsemissektori rahavoost. Muude sektorite välismaale tehtud ülekanded suundusid valdavalt Euroopa Liidu riikidesse (Soome, Saksamaale, Rootsi ja Suurbritanniasse).

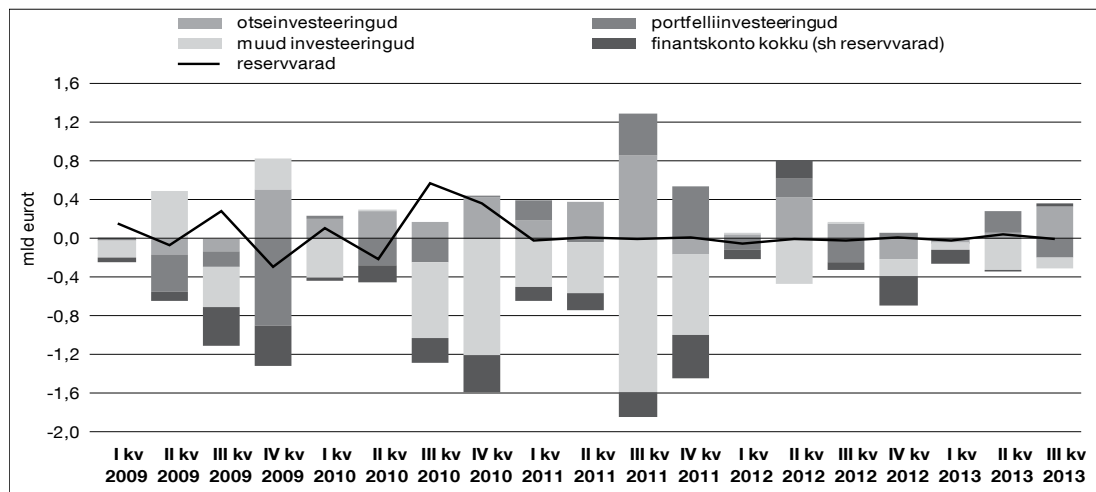
Kapitalikonto ülejääk oli 155 mln eurot. Eestisse tehtud kapitaliülekanded koosnesid põhiliselt Euroopa Liidu toetustest nii valitsemissektorile kui ka muudele sektoritele taristuobjektide rajamiseks.

FINANTSKONTO

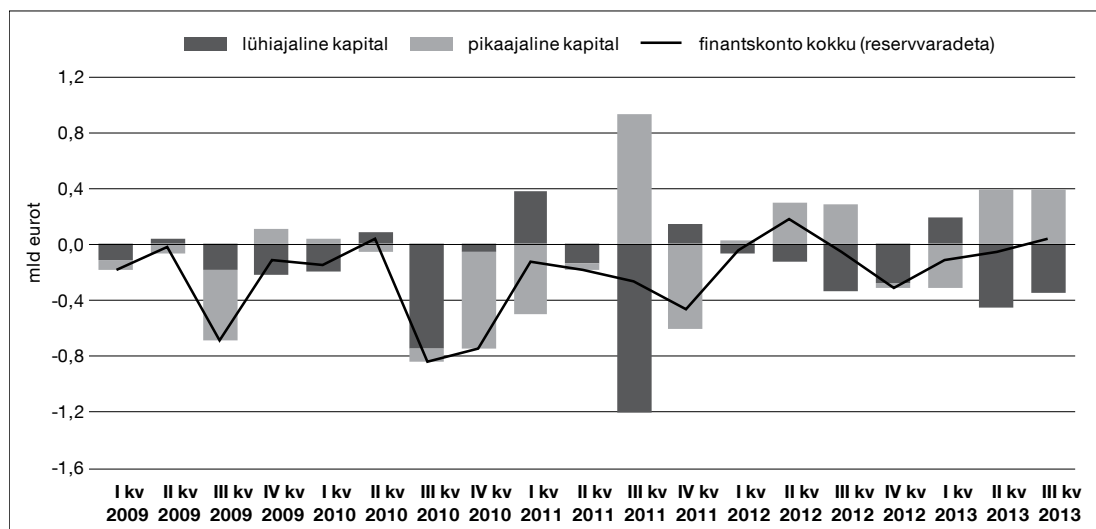
2013. aasta III kvartalis oli Eesti majandus tagasihoidlikus ulatuses netolaenusaja – kapitali sissevool ületas väljavoolu 36 mln euro võrra. Kapitali netosissevoolu kanal oli otseinvesteeringud ja väljavoolu kanal portfelli- ja muud investeeringud. Institutsionaalsete sektorite järgi oli kapitali netosissevool finantskonto kaudu keskpanka 303 mln ja valitsemissektorisse 6 mln eurot. Krediidiasutused rahastasid välismaailma 180 mln euro ulatuses ja ettevõtlussektor 93 mln euro ulatuses.

Finantskonto struktuurist annavad liikide ja tähtaegade järgi ülevaate joonised 11 ja 12.

Joonis 11. Muutused välisinvesteeringukapitali voogude struktuuris

Joonis 12. Finantskonto tähtajaline struktuur (v.a reservvarad)

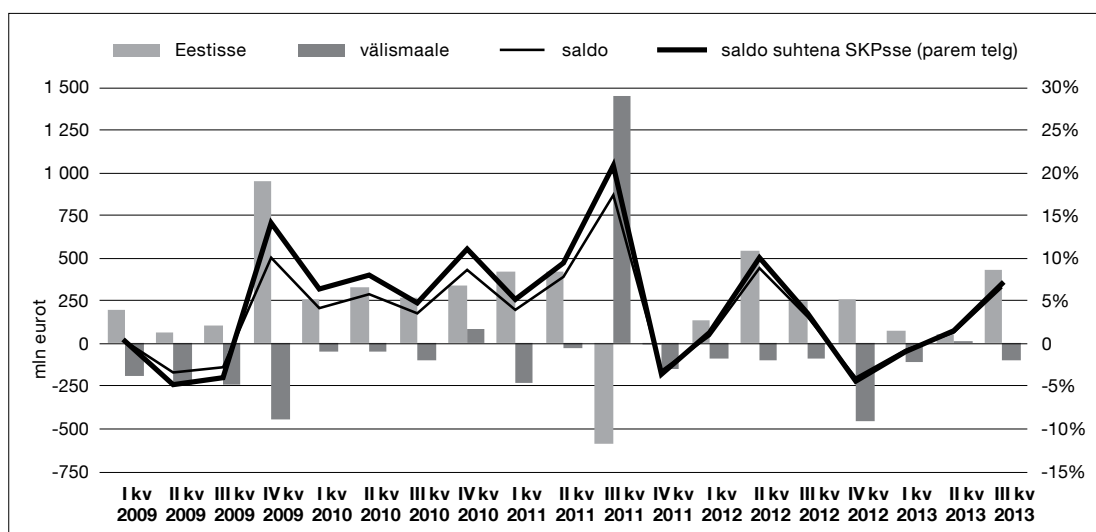
Otseinvesteeringud

Otseinvesteeringute saldo püsis 2013. aasta III kvartalis positiivne ja oli 328 mln eurot.

Mitteresidendid töid otseinvesteeringutena Eestisse 428 mln eurot ja Eesti otseinvesteeringud välismaal suurenesid 100 mln euro võrra (vt joonis 13).

Eestisse tehtud otseinvesteeringute kogusumma oli seitsmendat kvartalit positiivse saldoga ning ligi kaks korda suurem kui 2012. aasta III kvartalis. Otseinvesteeringute sissevool oli suurim reinvesteeritud tulu kirjele. Eelmise kvartaliga võrreldes see summa kümnekordistus ning ulatus 340 mln euroni. Võrreldes 2012. aasta III kvartaliga vähenes reinvesteeritud tulu ligikaudu 5%. Tegevusalade arvestuses olid suurimad reinvesteeritud tulu saajad finantsvahendajad (v.a kindlustus ja pensionifondid) ning summaks kujunes 95 mln eurot. Aktsia- ja osakapitali investeering oli –64 mln eurot. Negatiivse tulemuse põhjustasid ettevõtete tagasiostmine mitteresidentidest otseinvestoritelt ning gruppide ümberkujundamine. Tegevusalade vaates toimusid omakapitali kirjel suurimad tehingud peakontorite (–42 mln eurot) ja jaekaubanduse (–26 mln eurot) tegevusala ettevõtetega. Kõige suurema aktsia- ja omakapitali sissevool oli hulgikaubanduseettevõtetesse (9 mln eurot). Muud kapitali tuli Eesti majandusse otseinvesteeringusuhetes olevate ettevõtete kaudu 153 mln eurot, kõnealust kirjet mõjutas enim välismaiste otseinvestorite vastu suunatud nõuete laekumine 105 mln euro ulatuses. Sissevool toimus peamiselt jaekaubanduse ettevõtetesse, mis said 172 mln eurot. Muu kapitali kohustuste suurenemine tõi Eestisse täiendavalt 48 mln eurot, sh jaekaubanduse tegevusalasse 66 mln eurot. Otseinvesteeringusuhetes olevate ettevõtete grupisiseste laenukohustuste maht kasvas seejuures 2013. aasta II kvartaliga võrreldes 60 mln euro võrra. Grupisiseste laenukohustuste vähenemine tõi Eestisse tagasi 115 mln eurot (vt tabelid 24 ja 25).

Joonis 13. Otseinvesteeringud

Tabel 24. Eestisse tehtud otseinvesteeringute struktuur

	Aksia- või osakapital		Reinvesteeringutulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud Eestisse kokku	
	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Nõuded		Kohustused		Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)
					Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)		
I kv 2009	120,3	60,6	84,4	42,5	-24,8	-12,5	18,7	9,4	198,6	100,0
II kv 2009	103,7	149,2	83,3	119,9	-18,1	-26,1	-99,3	-143,0	69,5	100,0
III kv 2009	108,6	102,7	182,0	172,0	-83,7	-79,1	-101,1	-95,6	105,8	100,0
IV kv 2009	886,5	93,3	58,8	6,2	76,6	8,1	-71,3	-7,5	950,6	100,0
2009 kokku	1 219,1	92,0	408,4	30,8	-50,0	-3,8	-253,0	-19,1	1 324,5	100,0
I kv 2010	37,1	14,2	201,6	77,2	-19,7	-7,5	42,1	16,1	261,1	100,0
II kv 2010	-187,2	-56,2	191,4	57,5	-36,8	-11,0	365,5	109,8	332,9	100,0
III kv 2010	166,6	61,9	314,3	116,7	100,4	37,3	-312,2	-115,9	269,3	100,0
IV kv 2010	295,4	86,0	306,6	89,3	-276,2	-80,4	17,8	5,2	343,5	100,0
2010 kokku	311,8	25,8	1 013,9	84,0	-232,3	-19,2	113,3	9,4	1 206,8	100,0
I kv 2011	23,1	5,5	343,3	81,5	-77,7	-18,5	132,5	31,5	421,1	100,0
II kv 2011	72,5	17,3	29,3	7,0	187,1	44,7	130,2	31,1	419,0	100,0
III kv 2011	-455,4	77,8	303,9	-51,9	-127,2	21,7	-306,6	52,4	-585,3	100,0
IV kv 2011	50,1	-502,4	313,4	-3 144,1	-66,6	667,9	-306,9	3 078,7	-10,0	100,0
2011 kokku	-309,7	-126,4	989,9	404,2	-84,4	-34,5	-350,8	-143,2	244,9	100,0
I kv 2012	-15,0	-10,8	239,8	173,2	-81,8	-59,1	-4,6	-3,3	138,4	100,0
II kv 2012	330,6	61,2	192,2	35,6	93,9	17,4	-76,1	-14,1	540,6	100,0
III kv 2012	39,9	16,1	354,3	142,7	-102,3	-41,2	-43,6	-17,6	248,2	100,0
IV kv 2012	23,4	9,2	186,1	73,5	-77,6	-30,6	121,3	47,9	253,2	100,0
2012 kokku	378,9	32,1	972,4	82,4	-167,9	-14,2	-3,0	-0,2	1 180,5	100,0
I kv 2013	-26,5	-35,7	244,9	329,8	-15,8	-21,2	-128,4	-172,9	74,3	100,0
II kv 2013	11,4	19,8	34,9	60,4	-82,5	-142,8	94,0	162,6	57,8	100,0
III kv 2013	-64,1	-15,0	340,0	79,4	105,0	24,5	47,5	11,1	428,3	100,0

Tabel 25. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise otseinvesteeringu suhtes (mln eurot)

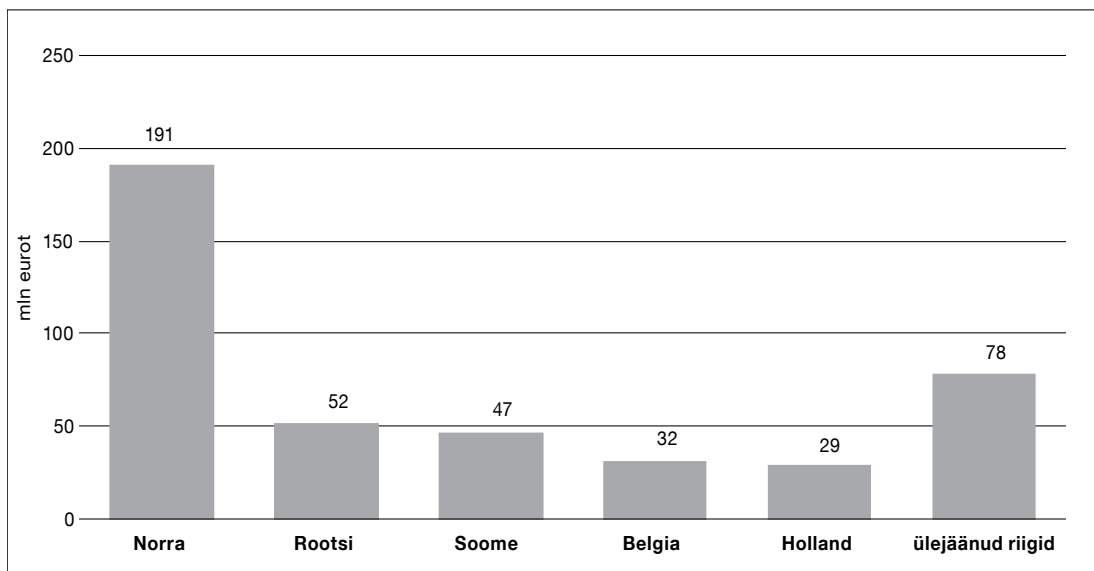
	Nõuded					Kohustused				
	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku
	Andmine	Tagastamine	Andmine	Tagastamine		Saamine	Tagastamine	Saamine	Tagastamine	
I kv 2009	30,3	8,5	115,4	98,6	38,6	193,3	131,3	173,1	206,6	28,6
II kv 2009	29,4	27,0	98,6	100,6	0,4	112,3	175,7	82,6	82,7	-63,5
III kv 2009	68,5	31,4	88,5	50,2	75,4	118,6	290,2	271,2	160,1	-60,5
IV kv 2009	42,1	64,4	85,9	123,4	-59,8	143,1	137,4	104,3	162,2	-52,2
2009 kokku	170,2	131,2	388,4	372,8	54,6	567,3	734,5	631,2	611,5	-147,6
I kv 2010	21,1	8,0	75,4	67,4	21,0	133,0	96,3	66,1	64,8	38,0
II kv 2010	15,5	4,9	91,4	76,1	25,9	338,4	67,4	107,8	185,4	193,4
III kv 2010	27,4	184,0	170,2	118,3	-104,7	89,1	90,1	123,3	273,7	-151,5
IV kv 2010	18,2	13,0	431,9	183,9	253,2	182,2	212,9	126,9	130,1	-33,8
2010 kokku	82,2	210,0	769,0	445,6	195,5	742,6	466,7	424,1	653,9	46,1
I kv 2011	24,5	10,6	155,1	98,7	70,4	172,2	73,2	393,4	360,4	131,9
II kv 2011	26,5	3,1	134,3	357,5	-199,8	194,9	135,4	98,3	106,6	51,1
III kv 2011	67,0	25,6	164,3	107,0	98,7	248,5	540,7	81,5	129,1	-339,8
IV kv 2011	24,0	23,1	172,1	87,3	85,7	85,3	362,3	81,5	94,6	-290,2
2011 kokku	142,0	62,3	625,8	650,6	55,0	700,9	1 111,7	654,6	690,8	-446,9
I kv 2012	25,9	10,4	106,8	47,1	75,3	60,5	93,6	103,9	95,7	-24,9
II kv 2012	21,1	10,2	387,0	525,2	-127,2	85,8	139,2	88,9	204,2	-168,8
III kv 2012	20,2	9,5	495,8	412,1	94,4	79,0	85,8	236,4	201,3	28,2
IV kv 2012	21,1	44,0	276,9	165,7	88,3	197,4	91,0	129,4	149,6	86,2
2012 kokku	88,4	74,1	1 266,6	1 150,1	130,8	422,7	409,7	558,5	650,8	-79,3
I kv 2013	29,7	6,5	155,5	158,1	20,7	64,4	98,2	92,7	92,3	-33,3
II kv 2013	27,8	22,1	220,2	154,6	71,2	104,3	78,3	90,9	64,8	52,2
III kv 2013	28,2	8,5	137,4	271,7	-114,6	110,9	123,2	383,8	311,3	60,2

Kõige rohkem, 191 mln eurot, suurenesid Norra otseinvesteeringud, teisel kohal oli 52 mln euroga Rootsi. Otseinvesteeringutest tuli 46% Euroopa Liidust, 8% SRÜst ja 46% muudest riikidest (vt joonis 14 ja tabel 26). 2013. aasta III kvartalis oli suurimaks välisinvesteeringute saajaks jaekaubanduse tegevusala 224 mln euroga, järgnesid investeeringud finantsvahendusteenuseid osutavatesse ettevõtetesse (139 mln eurot; vt joonis 15).

Otseinvesteeringud välismaale suurenesid 2013. aasta III kvartalis 100 mln euro võrra. Aktsia- ja osakapitali investeeringuid tehti 60 mln eurot, suurimad investorid olid hulgikaubanduse tegevusala ettevõtted 35 mln euroga. Reinvesteeritav tulu välismaale oli 49 mln eurot; kõige rohkem, 36 mln eurot, reinvesteerisid veetranspordi tegevusala ettevõtted. Muu kapitali nõuded ja kohustused vähenesid ning nende muutuste tulemusel tuli Eestisse 8 mln eurot. Tütar- ja sidusettevõtete laenukohustused suurenesid eelmise kvartaliga võrreldes 10 mln eurot. Eesti investorite laenukohustuste maht välismaiste tütar- ja sidusettevõtete vastu kvartaliga ei muutunud (vt tabelid 27 ja 28).

Kõige rohkem investeeriti Kasahstani ja Lätti, vastavalt 30 mln ja 25 mln eurot. Suurimaid investeeringuid tegid veetranspordi tegevusala ning hulgikaubanduse tegevusala ettevõtted (vastavalt 45 mln ja 21 mln eurot). Peamine investeeringute sihtpiirkond oli Euroopa Liit, samuti suurendati investeeringuid SRÜsse ja ülejäänud riikidesse (vt tabel 29, joonised 16 ja 17).

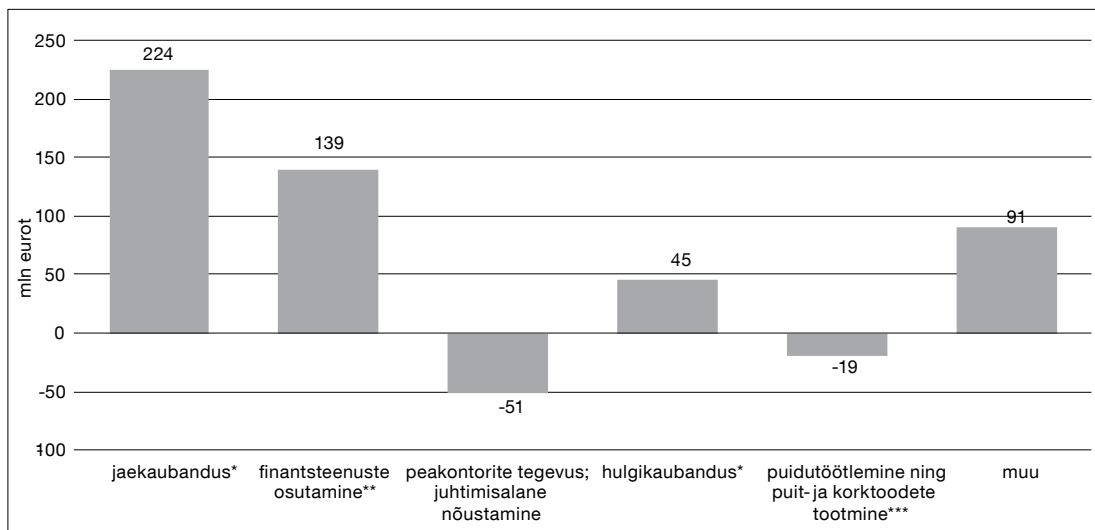
Joonis 14. Eestisse tehtud otseinvesteeringud riigiti 2013. aasta III kvartalis

Tabel 26. Otseinvesteeringud Eestisse riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2013	III kv 2013	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013
EL28	71,6	195,4	123,9	45,6	172,9
SRÜ	-2,6	33,1	-4,5	7,7	-1 373,1
Ülejäänud riigid	-11,2	199,9	-19,4	46,7	-1 884,8
Kokku	57,8	428,3	100,0	100,0	641,1

Joonis 15. Eestisse tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2013. aasta III kvartalis

* v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

** v.a kindlustus ja pensionifondid

*** v.a mööbel; õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine

Tabel 27. Välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuur

	Aksia- või osakapital		Reinvesteeringut tulu		Muu kapital				Otseinvesteeringud välismaale kokku	
	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Assets		Liabilities		Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)
					Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)		
I kv 2009	-81,4	42,9	-48,1	25,4	-21,8	11,5	-38,2	20,2	-189,6	100,0
II kv 2009	-32,4	13,6	49,2	-20,7	-204,9	86,1	-49,8	20,9	-238,0	100,0
III kv 2009	-203,2	84,4	-76,5	31,8	38,9	-16,1	0,1	0,0	-240,8	100,0
IV kv 2009	-455,0	102,1	-23,5	5,3	25,0	-5,6	8,0	-1,8	-445,6	100,0
2009 kokku	-772,0	69,3	-99,0	8,9	-162,9	14,6	-80,0	7,2	-1 113,9	100,0
I kv 2010	-9,9	19,0	-58,2	111,4	-43,1	82,4	59,0	-112,9	-52,2	100,0
II kv 2010	-10,9	25,1	-40,1	92,4	12,4	-28,5	-4,8	11,0	-43,4	100,0
III kv 2010	-53,5	56,7	-82,1	87,0	27,2	-28,9	14,0	-14,8	-94,3	100,0
IV kv 2010	-3,9	-4,8	-16,6	-20,1	73,8	89,3	29,4	35,6	82,7	100,0
2010 kokku	-78,2	72,9	-197,1	183,7	70,4	-65,6	97,6	-91,0	-107,3	100,0
I kv 2011	-57,4	25,2	-72,8	32,0	-105,2	46,3	8,2	-3,6	-227,2	100,0
II kv 2011	-30,8	104,7	-45,5	154,5	6,0	-20,6	40,8	-138,7	-29,4	100,0
III kv 2011	1 480,5	102,1	-65,7	-4,5	21,4	1,5	13,7	0,9	1 449,8	100,0
IV kv 2011	-45,0	30,3	-39,3	26,5	-54,0	36,4	-10,1	6,8	-148,4	100,0
2011 kokku	1 347,3	129,0	-223,3	-21,4	-131,7	-12,6	52,6	5,0	1 044,8	100,0
I kv 2012	-7,5	8,3	-50,6	56,6	5,1	-5,7	-36,4	40,7	-89,4	100,0
II kv 2012	-150,9	147,9	200,3	-196,4	-163,3	160,1	11,8	-11,6	-102,0	100,0
III kv 2012	-32,8	35,6	-51,2	55,5	-11,9	13,0	3,8	-4,1	-92,1	100,0
IV kv 2012	-51,8	11,3	-45,4	9,9	-319,2	69,8	-40,7	8,9	-457,2	100,0
2012 kokku	-242,9	32,8	53,1	-7,2	-489,4	66,1	-61,6	8,3	-740,7	100,0
I kv 2013	-68,3	61,0	-16,2	14,5	-48,0	42,9	20,6	-18,4	-111,9	100,0
II kv 2013	-12,1	-129,7	90,7	972,3	-117,8	-1 262,5	48,5	520,0	9,3	100,0
III kv 2013	-59,5	59,4	-48,8	48,7	21,4	-21,3	-13,2	13,2	-100,2	100,0

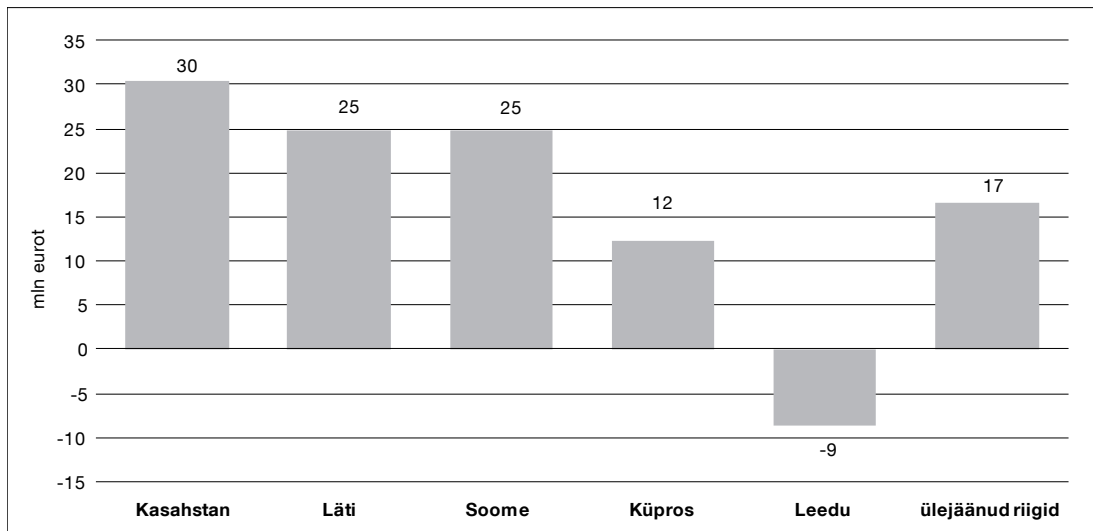
Tabel 28. Laenukapitali nõuded ja kohustused välismaise tütar-/sidusettevõtja suhtes (mln eurot)

	Nõuded					Kohustused				
	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku	Pikaajalised		Lühiajalised		Kokku
	Andmine	Tagas-tamine	Andmine	Tagas-tamine	Saldo	Saamine	Tagas-tamine	Saamine	Tagas-tamine	Saldo
I kv 2009	86,7	27,4	41,6	47,6	53,3	3,9	0,9	3,1	6,1	0,0
II kv 2009	197,3	32,2	40,7	21,3	184,5	0,9	2,0	3,9	60,1	-57,3
III kv 2009	45,9	44,8	24,2	23,3	2,0	4,0	1,4	1,6	2,5	1,7
IV kv 2009	67,7	93,0	120,1	66,2	28,6	2,2	1,3	1,3	3,6	-1,3
2009 kokku	397,6	197,5	226,7	158,4	268,4	11,1	5,6	10,0	72,3	-56,9
I kv 2010	32,9	16,2	38,4	23,8	31,3	0,4	1,8	1,5	1,8	-1,7
II kv 2010	35,4	25,5	21,2	22,1	9,0	1,2	0,6	3,1	3,3	0,4
III kv 2010	24,9	28,2	30,1	16,6	10,1	0,3	1,9	0,7	0,5	-1,4
IV kv 2010	48,6	100,3	27,2	17,7	-42,2	2,6	3,1	30,3	4,8	24,9
2010 kokku	141,7	170,2	116,9	80,2	8,2	4,5	7,5	35,6	10,4	22,2
I kv 2011	58,1	48,4	51,8	9,3	52,3	1,3	0,3	8,6	3,3	6,3
II kv 2011	52,8	58,4	14,2	15,7	-7,0	0,7	0,6	1,0	12,8	-11,6
III kv 2011	41,8	19,5	19,4	42,1	-0,5	1,8	2,5	1,7	23,4	-22,5
IV kv 2011	54,5	67,8	34,1	24,1	-3,3	1,8	1,9	4,5	1,2	3,2
2011 kokku	207,2	194,1	119,5	91,1	41,5	5,6	5,2	15,8	40,7	-24,5
I kv 2012	33,9	25,7	28,2	19,1	17,4	1,6	4,3	4,8	4,3	-2,2
II kv 2012	129,2	16,2	23,0	11,4	124,7	0,2	3,8	1,4	3,7	-5,8
III kv 2012	40,2	41,2	20,7	20,4	-0,6	4,8	0,3	1,9	2,4	4,0
IV kv 2012	29,7	43,3	25,7	50,2	-38,0	5,5	3,8	5,0	2,0	4,8
2012 kokku	233,1	126,3	97,8	101,0	103,5	12,2	12,2	13,1	12,3	0,9
I kv 2013	68,1	25,7	48,2	17,9	72,7	0,7	0,9	22,8	2,9	19,7
II kv 2013	43,8	46,6	40,5	37,6	0,2	5,7	2,6	2,0	13,8	-8,8
III kv 2013	28,4	32,2	39,6	25,9	9,9	1,3	0,9	1,5	1,5	0,3

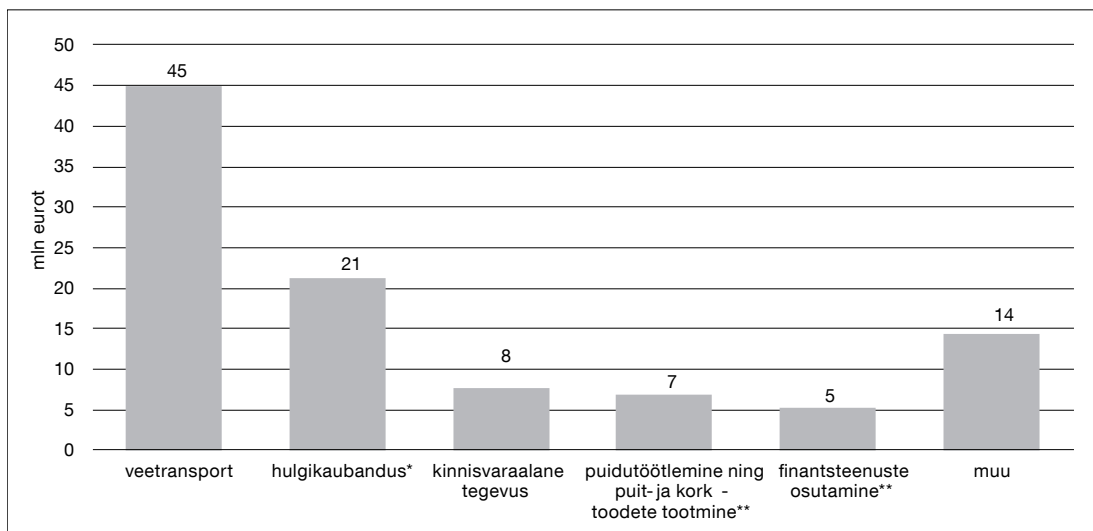
Tabel 29. Otseinvesteeringud välismaale riikide ühenduste järgi

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)		Muut (%)
	II kv 2013	III kv 2013	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2013/ II kv 2013
EL28	30,0	-64,2	321,6	64,1	-314,0
SRÜ	-15,2	-33,5	-163,0	33,4	120,4
Ülejäänud riigid	-5,4	-2,5	-57,9	2,5	-53,7
Kokku	9,3	-100,2	100,0	100,0	-1 174,0

Joonis 16. Välismaale tehtud otseinvesteeringud riigiti 2013. aasta III kvartalis

Joonis 17. Välismaale tehtud otseinvesteeringud tegevusalati 2013. aasta III kvartalis

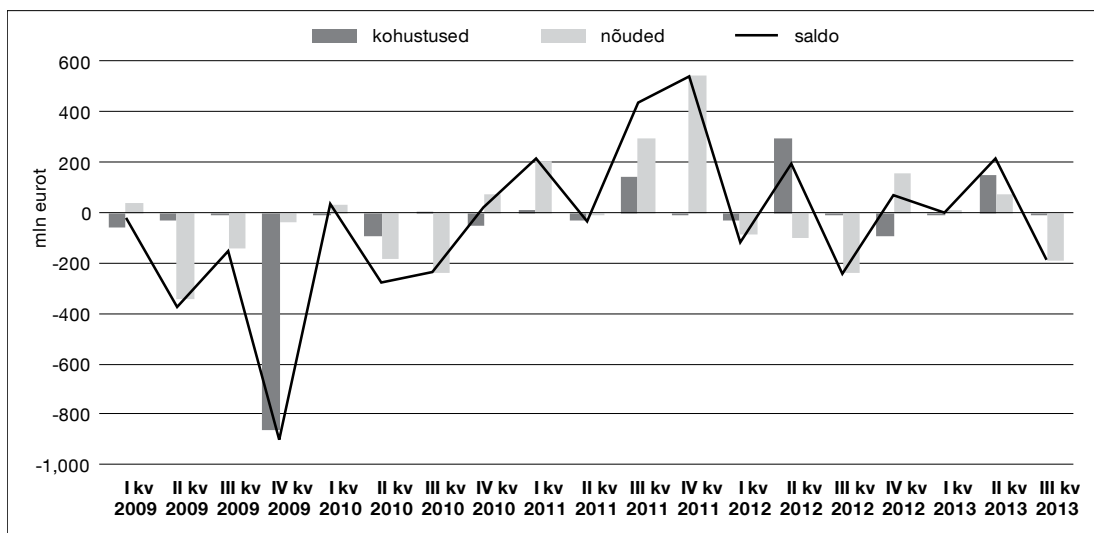

Portfelliinvesteeringud

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2013. aasta III kvartalis 191 mln eurot. Netoväljavoolu põhjustasid peamiselt valitsemissektori ja muu sektori ettevõtete investeeringud välismaistesse väärtpaberitesse (vt joonis 18 ja tabel 30).

Portfelliinvesteeringute kohustused vähenesid 2013. aasta III kvartalis 2 mln euro võrra (vt tabel 31). Muu sektori ettevõtete võlakirjaemissioonid jäid erinevalt eelmisest kvartalist tagasihoidlikuks. Võlaväärtpaberitega seotud kohustused suurenesid neil ettevõtetel 2 mln euro võrra. Aktsiatesse ja fondiosakutesse investeerisid välisinvestorid ühtekokku 5 mln eurot. Valitsemissektori võlaväärtpaberitega seotud kohustused vähenesid aga 9 mln euro võrra. Krediidiasutuste kohustused kvartali jooksul märkimisväärselt ei muutunud. Portfelliinvesteeringute kohustused kahanesid riigiti enim Iirimaa ees, millele järgnesid Soome, Rootsi ja Leedu (vt joonis 19 ja tabel 32).

Joonis 18. Portfelliinvesteeringud

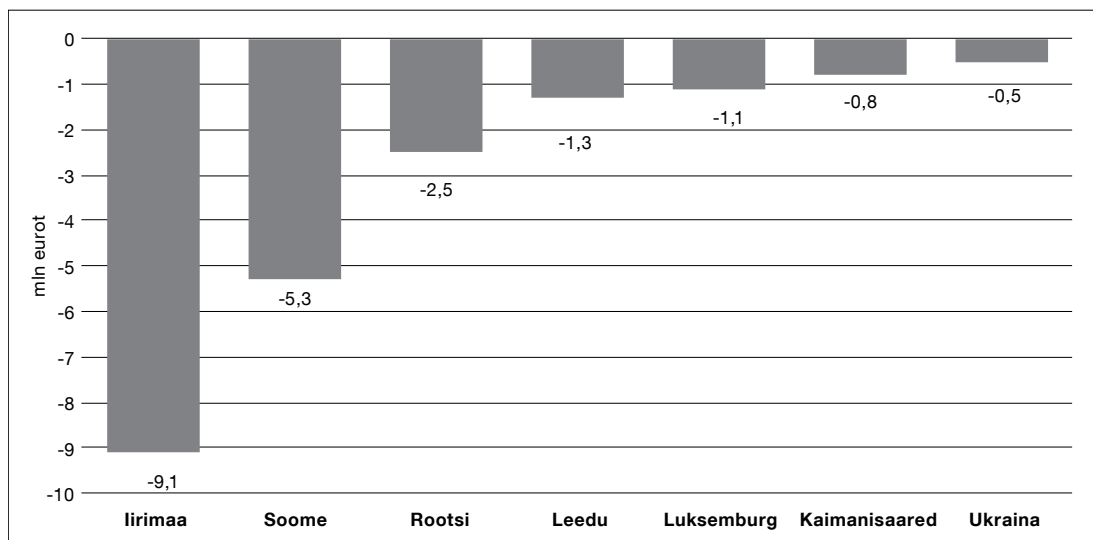
Tabel 30. Portfelliinvesteeringud väärtpaberi liigi ja majandussektori järgi (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
Omandiväärtpaberid	-5,4	-153,5	-68,4	-8,7	26,6	4,7	-14,1	-126,9	-63,7
keskpank	-4,4	-2,5	-5,7	-	-	-	-4,4	-2,5	-5,7
valitsemissektor	-	-	-	-	-	-	-	-	-
krediidiasutused	2,2	0,1	-0,1	1,5	-	-	3,7	0,1	-0,1
muud sektorid	-3,2	-151,1	-62,7	-10,1	26,6	4,7	-13,3	-124,5	-58,0
Võlaväärtpaberid	-234,3	223,7	-120,4	3,3	119,7	-6,4	-231,0	343,4	-126,8
keskpank	-16,0	37,2	21,0	-	-	-	-16,0	37,2	21,0
valitsemissektor	-192,6	93,3	-71,3	-0,8	-2,6	-9,2	-193,4	90,7	-80,5
krediidiasutused	-50,9	21,6	-29,6	-1,9	-1,1	0,4	-52,8	20,5	-29,2
muud sektorid	25,3	71,7	-40,4	6,0	123,4	2,4	31,3	195,1	-38,0
Kokku	-239,7	70,3	-188,8	-5,4	146,3	-1,7	-245,1	216,6	-190,5

Tabel 31. Portfelliinvesteeringute kohustuste struktuur

	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2009	-27,7	46,1	-32,4	53,9	-60,1	100,0
II kv 2009	-7,2	23,8	-23,1	76,2	-30,3	100,0
III kv 2009	8,6	-102,4	-17,0	202,4	-8,4	100,0
IV kv 2009	-67,3	7,8	-796,1	92,2	-863,4	100,0
2009 kokku	-93,6	9,7	-868,6	90,3	-962,2	100,0
I kv 2010	8,3	-830,0	-9,2	920,0	-1,0	100,0
II kv 2010	16,5	-17,2	-112,5	117,2	-96,0	100,0
III kv 2010	-0,8	-29,6	3,5	129,6	2,7	100,0
IV kv 2010	6,1	-11,9	-57,2	111,9	-51,1	100,0
2010 kokku	30,1	-20,7	-175,4	120,6	-145,4	100,0
I kv 2011	0,1	0,9	11,5	99,1	11,6	100,0
II kv 2011	-21,6	72,7	-8,0	26,9	-29,7	100,0
III kv 2011	-28,8	-20,4	170,0	120,4	141,2	100,0
IV kv 2011	-30,9	882,9	27,4	-782,9	-3,5	100,0
2011 kokku	-81,2	-67,9	200,9	168,0	119,6	100,0
I kv 2012	-14,1	47,8	-15,4	52,2	-29,5	100,0
II kv 2012	3,4	1,2	291,5	98,8	294,9	100,0
III kv 2012	-8,7	161,1	3,3	-61,1	-5,4	100,0
IV kv 2012	-97,1	106,8	6,1	-6,7	-90,9	100,0
2012 kokku	-116,5	-68,9	285,5	168,8	169,1	100,0
I kv 2013	-11,3	99,1	-0,1	0,9	-11,4	100,0
II kv 2013	26,6	18,2	119,7	81,8	146,3	100,0
III kv 2013	4,7	-276,5	-6,4	376,5	-1,7	100,0

Joonis 19. Portfelliinvesteeringute kohustuste kahanemine riigiti 2013. aasta III kvartalis

Tabel 32. Portfelliinvesteeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2013. aasta III kvartalis

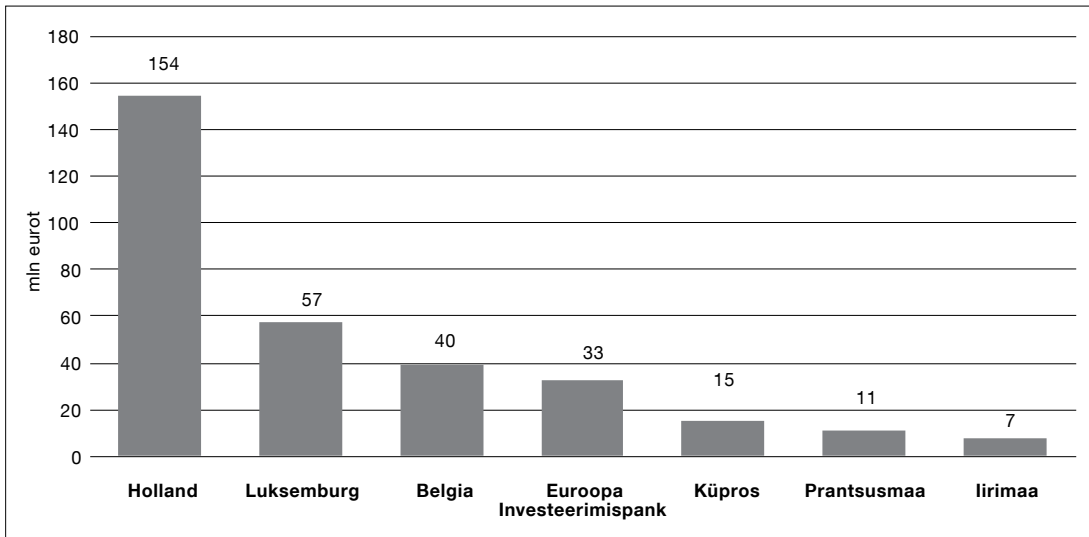
	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL28	-198,8	-4,8	105,2	282,4
SRÜ	-4,7	-0,4	2,5	23,5
Ülejäänud riigid	14,6	3,5	-7,7	-205,9
Kokku	-188,9	-1,7	100,0	100,0

Portfelliinvesteeringute nõuded kasvasid III kvartalis 189 mln euro võrra (vt tabel 33). Investeeringud välismaistesse omandiväärtpaberitesse suurenesid 68 mln euro ning võlaväärtpaberitesse 120 mln euro võrra. Valitsemissektori investeeringud erinevalt eelmistest kvartalitest kasvasid. Valitsemissektori investeeringute maht välismaistesse võlaväärtpaberitesse suurenes kokku 71 mln euro võrra. Keskpanga välispositsioonid vähenesid 15 mln euro võrra. Krediidiasutuste investeeringud suurenesid III kvartalis 30 mln euro võrra. Muu sektori ettevõtted suurendasid oma nõudeid ühtekokku 103 mln euro võrra, millest 60 mln moodustasid investeeringud fondiosakutesse, 40 mln võlaväärtpaberitesse ning 3 mln aktsiatesse. Geograafilises lõikes suurenesid portfelliinvesteeringute nõuded enim Hollandi suhtes, millele järgnesid Luksemburg, Belgia ja Euroopa Investeerimispank (vt joonis 20 ja tabel 32).

Tabel 33. Portfelliinvesteeringute nõuete struktuur

	Omandiväärtpaberid		Võlaväärtpaberid		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osatähtsus (%)
I kv 2009	11,7	28,3	29,6	71,7	41,3	100,0
II kv 2009	-16,6	4,8	-328,6	95,2	-345,2	100,0
III kv 2009	-52,2	36,1	-92,4	63,9	-144,6	100,0
IV kv 2009	7,6	-18,6	-48,5	118,6	-40,9	100,0
2009 kokku	-49,5	10,1	-439,9	89,9	-489,4	100,0
I kv 2010	-65,2	-201,2	97,5	300,9	32,4	100,0
II kv 2010	-169,1	92,5	-13,7	7,5	-182,9	100,0
III kv 2010	-9,7	4,1	-229,9	96,0	-239,5	100,0
IV kv 2010	-59,8	-81,6	133,1	181,6	73,3	100,0
2010 kokku	-303,8	95,9	-13,0	4,1	-316,7	100,0
I kv 2011	8,1	4,0	193,2	95,9	201,4	100,0
II kv 2011	-15,2	190,0	7,2	-90,0	-8,0	100,0
III kv 2011	18,3	6,2	274,7	93,8	293,0	100,0
IV kv 2011	90,7	16,6	454,2	83,4	544,9	100,0
2011 kokku	101,9	9,9	929,3	90,1	1 031,3	100,0
I kv 2012	-102,8	118,7	16,2	-18,7	-86,6	100,0
II kv 2012	23,5	-23,0	-125,8	123,1	-102,2	100,0
III kv 2012	-5,4	2,3	-234,3	97,7	-239,7	100,0
IV kv 2012	-80,1	-50,2	239,6	150,2	159,5	100,0
2012 kokku	-164,8	61,3	-104,3	38,8	-269,0	100,0
I kv 2013	-29,2	-280,8	39,6	380,8	10,4	100,0
II kv 2013	-153,5	-218,3	223,7	318,2	70,3	100,0
III kv 2013	-68,4	36,2	-120,4	63,8	-188,8	100,0

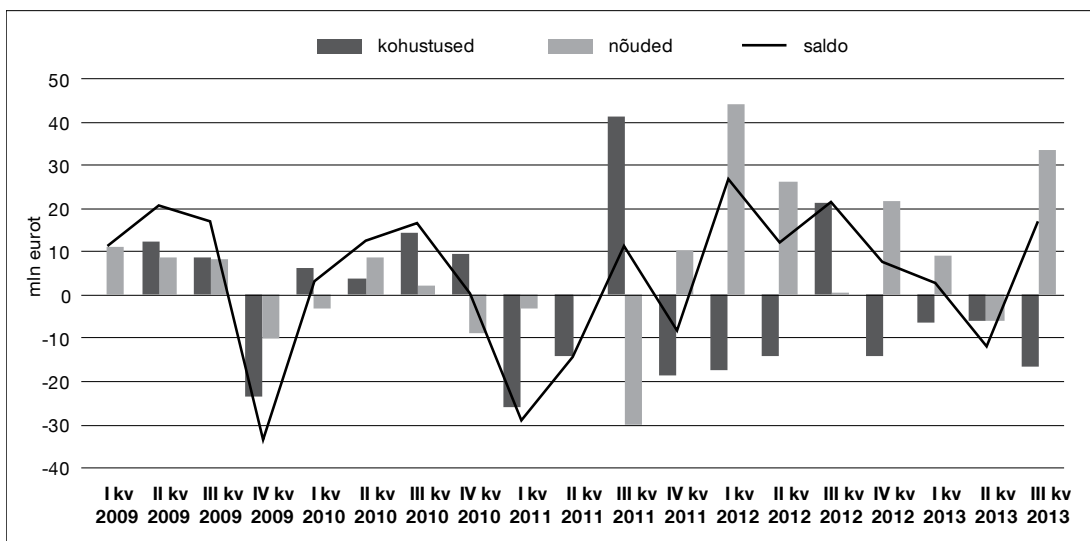
Joonis 20. Portfelliinvesteeringute nõuete kasv riigiti 2013. aasta III kvartalis

Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumentide netosissevool ulatus 2013. aasta III kvartalis 17 mln euroni (vt joonis 21). Muu sektori ettevõtete tuletisinstrumentidega seotud nõuded vähenesid (34 mln eurot). Nõuded vähenesid riigiti enim Norra suhtes. Tuletisinstrumentidega seotud kohustused vähenesid III kvartalis 16 mln euro võrra, millesse panustasid enim krediidiasutused. Tuletisinstrumentidega seotud kohustused vähenesid riigiti enim Taani ja Suurbritannia suhtes.

Joonis 21. Tuletisinstrumendid

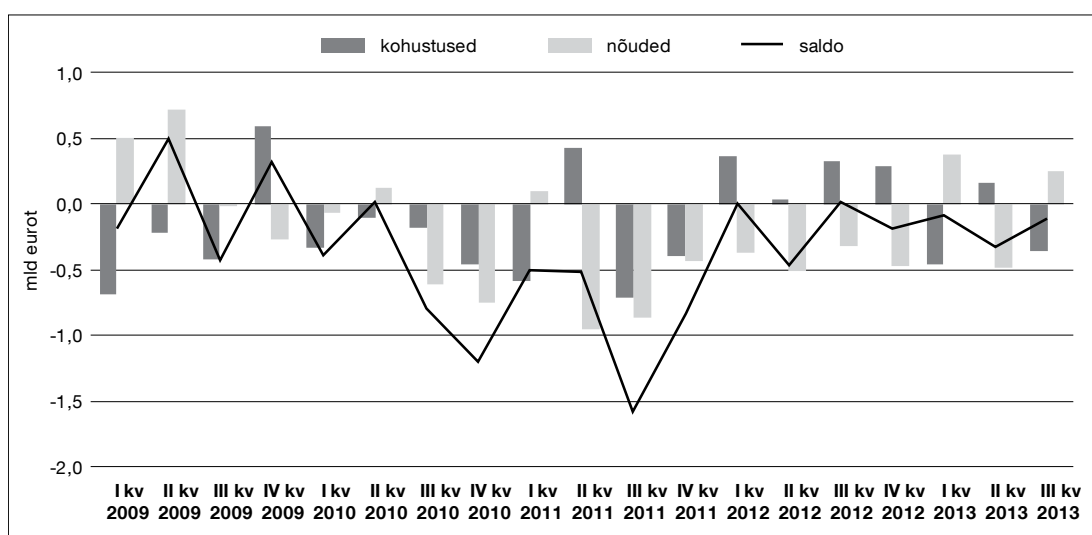

Muud investeeringud

Muude investeeringute netoväljavool ulatus III kvartalis 113 mln euroni (vt joonis 22). Netoväljavoolu põhjustas lühiajalise iseloomuga kapitali väljavool, milleks olid laenude ning hoiustega seotud kohustused (vt tabel 34).

Muude investeeringute kohustused kahanesid kvartali jooksul 362 mln euro võrra (vt tabel 35). Kvartali jooksul suurenesid vaid muu kapitaliga seotud kohustused, kokku 14 mln euro võrra. Kaubanduskrediidiga seotud kohustused kahanesid peamiselt muu sektori ettevõtete toel 58 mln euro võrra. Muu sektori ettevõtted vähendasid laenukohustusi aga 216 mln euro võrra. Krediidiasutuste sularaha ja hoiustega seotud kohustused (sh pankadevahelised laenud) vähenesid kvartali jooksul

Joonis 22. Muud investeeringud

Tabel 34. Muud investeeringud tähtaja järgi (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused			Saldo		
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
Pikaajaline kapital	-60,5	-19,8	-44,0	164,6	42,4	171,3	104,1	22,6	127,3
keskpank	-0,2	0,2	-0,2	-	-	-	-0,2	0,2	-0,2
valitsemissektor	-7,2	-90,8	-9,7	315,2	156,8	111,2	308,0	66,0	101,5
krediidiasutused	-20,2	70,0	-12,3	-247,7	-98,9	-7,1	-267,9	-28,9	-19,4
muud sektorid	-32,9	0,8	-21,8	97,1	-15,5	67,2	64,2	-14,7	45,4
Lühiajaline kapital	-260,1	-468,0	292,9	169,1	121,4	-533,7	-91,0	-346,6	-240,8
keskpank	55,3	-102,9	298,1	37,6	-44,1	-10,0	92,9	-147,0	288,1
valitsemissektor	-81,2	106,1	-20,7	0,6	3,9	10,7	-80,6	110,0	-10,0
krediidiasutused	-179,9	-102,1	-71,8	118,3	-167,5	-139,2	-61,6	-269,6	-211,0
muud sektorid	-54,3	-369,1	87,3	12,6	329,1	-395,2	-41,7	-40,0	-307,9
Kokku	-320,6	-487,8	248,9	333,7	163,8	-362,4	13,1	-324,0	-113,5

Tabel 35. Muude investeeringute kohustuste struktuur

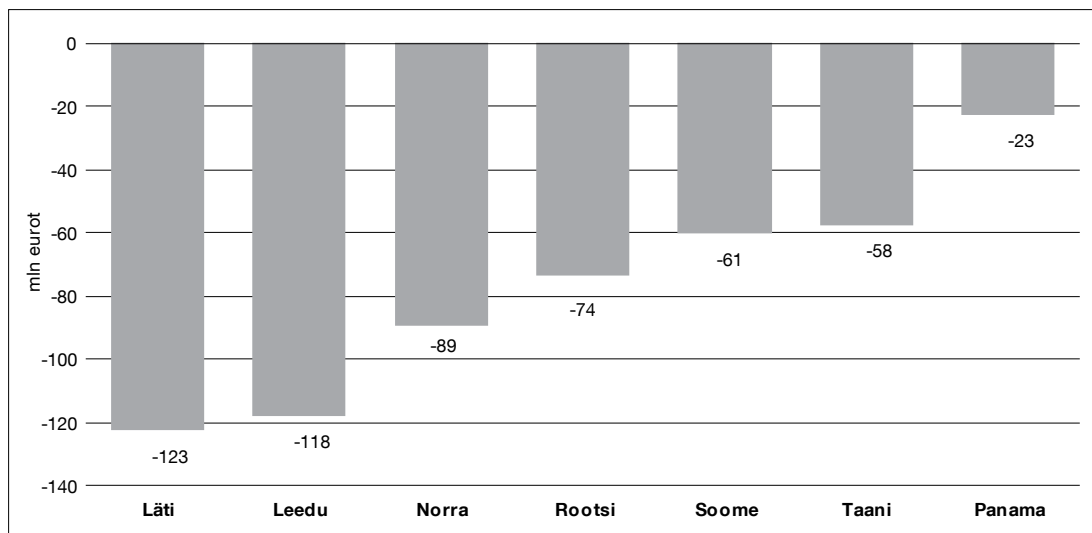
	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoised		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)
I kv 2009	-174,1	25,3	-6,3	0,9	-539,1	78,5	32,7	-4,8	-686,8	100,0
II kv 2009	-8,8	4,1	-47,1	21,9	-232,2	107,9	72,9	-33,9	-215,2	100,0
III kv 2009	-95,5	22,8	-13,2	3,1	-183,2	43,7	-127,5	30,4	-419,4	100,0
IV kv 2009	-50,6	-8,5	208,4	35,1	477,9	80,5	-41,7	-7,0	593,9	100,0
2009 kokku	-329,0	45,2	141,8	-19,5	-476,6	65,5	-63,6	8,7	-727,5	100,0
I kv 2010	163,5	-49,8	-21,4	6,5	-663,1	202,0	192,8	-58,7	-328,2	100,0
II kv 2010	153,0	-144,1	16,6	-15,6	-209,7	197,5	-66,1	62,2	-106,2	100,0
III kv 2010	61,7	-33,4	-24,4	13,2	-322,4	174,3	100,2	-54,2	-185,0	100,0
IV kv 2010	-3,2	0,7	-6,0	1,3	-392,5	86,8	-50,4	11,1	-452,1	100,0
2010 kokku	375,0	-35,0	-35,2	3,3	-1 587,7	148,2	176,5	-16,5	-1 071,5	100,0
I kv 2011	170,3	-28,8	-90,4	15,3	-806,7	136,7	136,5	-23,1	-590,3	100,0
II kv 2011	70,5	16,5	-86,2	-20,2	319,7	74,9	122,9	28,8	426,9	100,0
III kv 2011	-4,2	0,6	105,2	-14,7	-455,3	63,7	-360,0	50,4	-714,3	100,0
IV kv 2011	-76,4	19,1	118,1	-29,5	-219,4	54,8	-222,9	55,6	-400,7	100,0
2011 kokku	160,2	-12,5	46,7	-3,7	-1 161,7	90,9	-323,5	25,3	-1 278,4	100,0
I kv 2012	31,5	8,5	276,4	74,4	41,1	11,1	22,6	6,1	371,6	100,0
II kv 2012	115,6	277,2	49,6	118,9	-127,4	-305,5	3,9	9,4	41,7	100,0
III kv 2012	-1,7	-0,5	487,5	146,1	-110,2	-33,0	-41,9	-12,6	333,7	100,0
IV kv 2012	-129,8	-44,6	627,0	215,6	-312,3	-107,4	106,0	36,5	290,8	100,0
2012 kokku	15,6	1,5	1 440,5	138,8	-508,8	-49,0	90,6	8,7	1 037,8	100,0
I kv 2013	33,1	-7,2	-14,0	3,0	-314,2	68,4	-164,2	35,8	-459,3	100,0
II kv 2013	142,1	86,8	208,6	127,4	-313,2	-191,2	126,3	77,1	163,8	100,0
III kv 2013	-57,8	16,0	-193,9	53,5	-124,3	34,3	13,7	-3,8	-362,3	100,0

115 mln eurot võrra¹⁰. Valitsemissektori kohustused kasvasid vaadeldaval perioodil 122 mln euro võrra, mis kajastab peamiselt perioodi jooksul Euroopa Liidu fondidest saadud, kuid veel kasutamata välisabi ning tekkinud laenukohustusi. Muude investeeringute kohustused kahanesid riigiti enim Läti ees, millele järgnesid Leedu, Norra ja Rootsi (vt joonis 23 ja tabel 36).

Muude investeeringute nõuded vähenesid 2013. aasta III kvartalis 249 mln euro võrra, peamiselt keskpanga lühiajalise iseloomuga välisnõuete kahanemise tõttu (vt tabel 37). See on seotud muutustega keskpanga TARGET-kontodes, mis näitab euroalasiseste rahavoogude liikumisi. Välisnõuete kahanemine viitab raha väljavoolule muudest sektoritest. Krediidiasutuste ja muu sektori ettevõtete tegevuse tulemusena suurenesid III kvartalis laenukohused 70 mln euro võrra ning muud nõuded vähenesid 11 mln euro võrra. Kaubanduskrediidiga seotud nõuded vähenesid 24 mln euro võrra. Muu investeeringukapital vähenes geograafilises vaates enim Euroopa Keskpanga suhtes, millele järgnesid Suurbritannia, Taani ja Norra (vt joonis 24). Laenukapitali nõuetest ja kohustustest annab täpsema ülevaate tabel 38.

¹⁰ Alates 2008. aasta I kvartalist näidatakse muudes investeeringutes pankadevahelisi laene sularaha ja hoiuste kirjes (varem pika- ja lühiajaliste laenude all). Euroala riikidele Euroopa Keskpanga kehtestatud suunise ning euroalavälisriikide suhtes kehtiva soovitusel järgi tuleb laenude korral vahet teha laenusaaaja olemusel – kui pankade ja mittepankade vahelised laenud muudes investeeringutes kajastuvad edasi laenude all, siis pankadevahelised laenud liigitatakse hoiuste alla.

Joonis 23. Muude investeeringute kohustuste kahanemine riigiti 2013. aasta III kvartalis

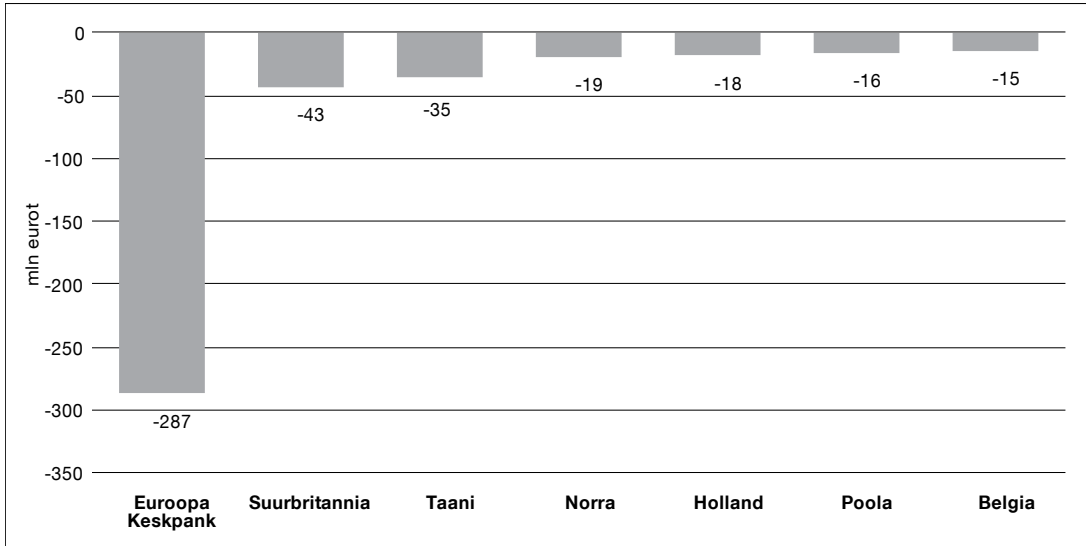
Tabel 36. Muude investeeringute struktuur riikide ühenduste järgi 2013. aasta III kvartalis

	Maht (mln eurot)		Osatähtsus (%)	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
EL28	242,2	-319,0	97,3	88,0
SRÜ	-21,2	-2,9	-8,5	0,8
Ülejäänud riigid	27,9	-40,4	11,2	11,2
Kokku	248,9	-362,3	100,0	100,0

Tabel 37. Muude investeeringute nõuete struktuur

	Kaubanduskrediit		Laenud		Hoised		Muu kapital		Kokku	
	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)	Maht (mln eurot)	Osa-tähtsus (%)
I kv 2009	112,3	22,2	-27,6	-5,5	441,3	87,4	-21,1	-4,2	505,0	100,0
II kv 2009	6,9	1,0	378,1	52,7	337,5	47,1	-5,2	-0,7	717,3	100,0
III kv 2009	-3,9	300,0	-55,0	4 230,8	36,8	-2 830,8	20,7	-1 592,3	-1,3	100,0
IV kv 2009	54,9	-20,0	-165,7	60,5	-118,6	43,3	-44,7	16,3	-274,1	100,0
2009 kokku	170,2	18,0	129,8	13,7	697,0	73,6	-50,3	-5,3	946,9	100,0
I kv 2010	-57,3	86,8	-193,6	293,3	189,1	-286,5	-4,2	6,4	-66,0	100,0
II kv 2010	-149,7	-119,8	153,8	123,0	123,5	98,8	-2,6	-2,1	125,0	100,0
III kv 2010	-123,8	20,4	-10,5	1,7	-437,2	72,2	-34,3	5,7	-605,7	100,0
IV kv 2010	-50,2	6,7	-209,8	28,2	-360,7	48,4	-124,0	16,7	-744,7	100,0
2010 kokku	-381,0	29,5	-260,1	20,1	-485,3	37,6	-165,1	12,8	-1 291,4	100,0
I kv 2011	-123,2	-130,9	16,4	17,4	291,0	309,2	-90,2	-95,9	94,1	100,0
II kv 2011	-212,3	22,4	-72,9	7,7	-609,8	64,3	-53,0	5,6	-948,0	100,0
III kv 2011	-47,6	5,5	112,2	-13,0	-940,4	108,7	10,6	-1,2	-865,2	100,0
IV kv 2011	206,5	-47,7	-87,5	20,2	-405,6	93,8	-145,8	33,7	-432,5	100,0
2011 kokku	-176,6	8,2	-31,8	1,5	-1 664,8	77,4	-278,4	12,9	-2 151,6	100,0
I kv 2012	-126,5	34,4	-169,5	46,0	-182,3	49,5	110,2	-29,9	-368,1	100,0
II kv 2012	-73,2	14,4	-288,6	56,7	-145,1	28,5	-2,0	0,4	-508,9	100,0
III kv 2012	-76,6	23,9	17,9	-5,6	-196,1	61,1	-65,9	20,5	-320,7	100,0
IV kv 2012	83,2	-17,7	-41,1	8,7	-268,6	57,1	-244,0	51,9	-470,5	100,0
2012 kokku	-193,1	11,6	-481,3	28,9	-792,1	47,5	-201,7	12,1	-1 668,2	100,0
I kv 2013	-115,3	-30,4	-75,0	-19,8	448,7	118,3	121,0	31,9	379,3	100,0
II kv 2013	-208,1	42,7	-45,3	9,3	-326,7	67,0	92,6	-19,0	-487,7	100,0
III kv 2013	23,6	9,5	-69,9	-28,1	284,7	114,4	10,5	4,2	248,9	100,0

Joonis 24. Muude investeeringute nõuete kahanemine riigiti 2013. aasta III kvartalis

Tabel 38. Laenukapitali nõuded ja kohustused (mln eurot)

	Nõuded			Kohustused		
	Andmine	Tagastamine	Saldo	Saamine	Tagastamine	Saldo
I kv 2009	-714,0	686,4	-27,6	928,9	-935,1	-6,3
II kv 2009	-213,0	591,1	378,1	628,2	-675,3	-47,1
III kv 2009	-138,0	83,0	-55,0	720,3	-733,5	-13,2
IV kv 2009	-430,6	264,9	-165,7	1 142,8	-934,5	208,4
2009 kokku	-1 495,6	1 625,4	129,8	3 420,2	-3 278,4	141,8
I kv 2010	-886,4	692,8	-193,6	990,7	-1 012,2	-21,4
II kv 2010	-257,9	411,7	153,8	494,0	-477,4	16,6
III kv 2010	-148,9	138,5	-10,5	535,3	-559,7	-24,4
IV kv 2010	-453,9	244,0	-209,8	646,4	-652,3	-6,0
2010 kokku	-1 747,1	1 487,0	-260,1	2 666,4	-2 701,6	-35,2
I kv 2011	-204,4	220,9	16,4	452,4	-542,8	-90,4
II kv 2011	-274,9	202,0	-72,9	503,6	-589,8	-86,2
III kv 2011	-218,5	330,7	112,2	661,9	-556,7	105,2
IV kv 2011	-417,6	330,0	-87,5	546,7	-428,6	118,1
2011 kokku	-1 115,4	1 083,6	-31,8	2 164,6	-2 117,9	46,7
I kv 2012	-392,5	223,0	-169,5	735,1	-458,7	276,4
II kv 2012	-1 823,1	1 534,5	-288,6	5 170,2	-5 120,6	49,6
III kv 2012	-1 709,8	1 727,7	17,9	7 672,6	-7 185,0	487,5
IV kv 2012	-2 251,4	2 210,3	-41,1	9 886,0	-9 259,1	627,0
2012 kokku	-6 176,8	5 695,5	-481,3	23 463,9	-22 023,4	1 440,5
I kv 2013	-1 449,1	1 374,0	-75,0	4 004,1	-4 018,1	-14,0
II kv 2013	-1 032,3	986,9	-45,3	2 666,1	-2 457,5	208,6
III kv 2013	-1 473,6	1 403,7	-69,9	5 093,5	-5 287,4	-193,9

Reservvarad

Maksebilansi reservid kasvasid III kvartali jooksul 5 mln euro võrra (vt tabel 39).

Tabel 39. Reservvarade muutuse struktuur

	Maht (mln eurot)			Osatähtsus (%)		
	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013	III kv 2012	II kv 2013	III kv 2013
Kuld	-	-	-	-	-	-
SDRid	-	-	-	-	-	-
Reservpositsioon IMFis	-	-1,1	-2,2	-	-2,9	44,0
Sularaha ja hoiused	-36,9	51,2	-0,7	193,2	135,4	14,0
Väärtpaberid	17,9	-12,5	-2,4	-93,7	-33,1	48,0
võlakirjad	18,9	-12,5	-2,4	-99,0	-33,1	48,0
rahaturuinstrumendid	-0,9	-	-	4,7	-	-
Tuletisinstrumendid	-0,1	0,2	0,2	0,5	0,5	-4,0
Muud nõuded	-	-	-	-	-	-
Kokku	-19,1	37,8	-5,0	100,0	100,0	100,0

EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERIMISPOSITSIOON JA KOGUVÄLISVÕLG 30. SEPTEMBRIL 2013

Eestisse paigutatud välisinvesteeringute ning Eestist välismaale paigutatud investeeringute positsiooni maht ja struktuur 2013. aasta III kvartali jooksul märkimisväärselt ei muutunud. Ka netoinvesteeringupositsioon (välisnõuded miinus väliskohustused) muutus seetõttu vähe ning oli 2013. aasta III kvartali lõpu seisuga 9,4 mld euro ulatuses negatiivne (vt tabel 40). Eesti residentide välismaale paigutatud investeeringud (välisnõuded) moodustasid 20,3 mld eurot ning mitteresidentide Eestisse tehtud investeeringud (väliskohustused) 29,7 mld eurot (63% enam kui viimase nelja kvartali SKP). Eesti majanduse koguvälisvõlg¹¹ vähenes kvartaliga 2% ning oli III kvartali lõpus 16,1 mld eurot ehk 11% väiksem kui nelja viimase kvartali SKP

Tabel 40. Eesti rahvusvaheline investeeringupositsioon (mln eurot)

	30.06.2013	%	30.09.2013	%
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)	20 357,0	100,0	20 339,2	100,0
Otseinvesteeringud välismaal	4 641,1	22,8	4 728,3	23,2
Aksia- või osakapital ja reinvesteeringud tulu	2 787,8	13,7	2 887,7	14,2
Muu otseinvesteeringukapital	1 853,4	9,1	1 840,6	9,0
Portfelliinvesteeringud	4 640,6	22,8	4 853,6	23,9
Omandiväärtpaberid	2 154,1	10,6	2 250,3	11,1
Võlaväärtpaberid	2 486,6	12,2	2 603,4	12,8
Võlakirjad	2 026,0	10,0	2 080,8	10,2
Rahaturuinstrumendid	460,6	2,3	522,5	2,6
Tuletisinstrumendid	71,3	0,4	44,8	0,2
Muud investeeringud	10 800,5	53,1	10 505,0	51,6
Kaubanduskrediit	2 019,5	9,9	1 990,7	9,8
Laenud	2 369,9	11,6	2 418,0	11,9
Pikaajalised	1 573,5	7,7	1 616,7	7,9
Lühiajalised	796,4	3,9	801,3	3,9
Sularaha ja hoiused	5 802,8	28,5	5 502,9	27,1
Muud nõuded	608,3	3,0	593,4	2,9
Reservvara	203,4	1,0	207,5	1,0
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)	29 573,3	100,0	29 695,9	100,0
Otseinvesteeringud Eestis	14 953,9	50,6	15 498,1	52,2
Aksia- või osakapital ja reinvesteeringud tulu	13 907,5	47,0	14 274,8	48,1
Muu otseinvesteeringukapital	1 046,4	3,5	1 223,2	4,1
Portfelliinvesteeringud	1 961,9	6,6	1 972,6	6,6
Omandiväärtpaberid	797,9	2,7	820,6	2,8
Võlaväärtpaberid	1 164,0	3,9	1 152,0	3,9
Võlakirjad	1 163,3	3,9	1 151,2	3,9
Rahaturuinstrumendid	0,7	0,0	0,7	0,0
Tuletisinstrumendid	97,8	0,3	94,5	0,3
Muud investeeringud	12 559,7	42,5	12 130,7	40,8
Kaubanduskrediit	1 636,3	5,5	1 571,6	5,3
Laenud	5 224,0	17,7	5 000,4	16,8
Pikaajalised	3 954,5	13,4	4 034,6	13,6
Lühiajalised	1 269,4	4,3	965,9	3,3
Sularaha ja hoiused	5 345,9	18,1	5 186,4	17,5
Muud kohustused	353,6	1,2	372,3	1,3
NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-9 216,3		-9 356,7	

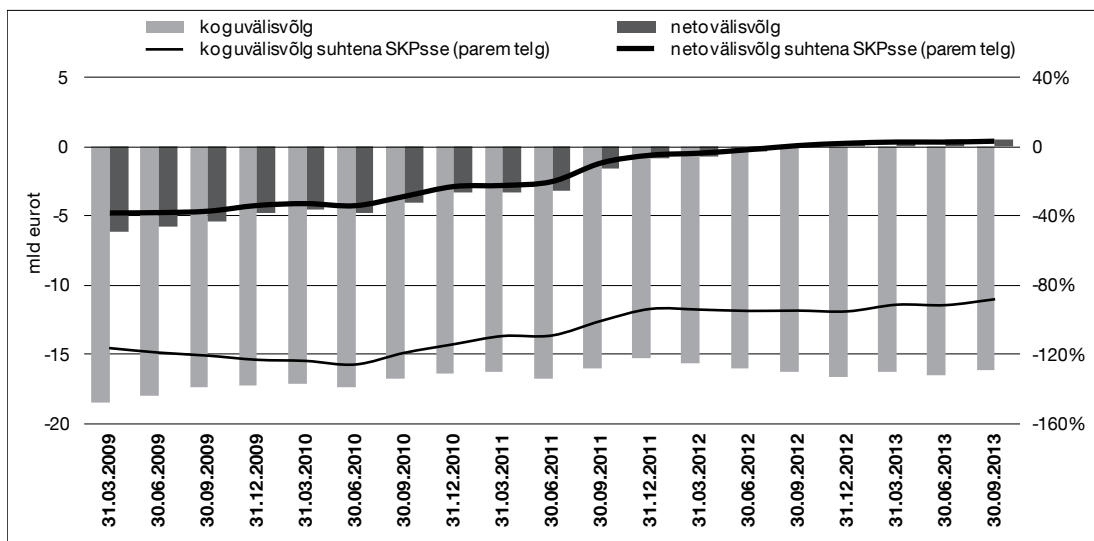
¹¹ Võla iseloomuga väliskohustused (siia ei kuulu aktsia- või osakapitali tehtud otse- ja portfelliinvesteeringud, taasinvesteeringud tulu ning tuletisinstrumendid).

(vt tabel 41 ning joonised 25 ja 26). Koguvälisvõlga suurendas valitsemissektor, vähendasid aga krediidasutused ja ettevõtlussektor. Eesti võlanõuded välismaailma vastu ületasid juba viiendat kvartalit järjest võlakohustuste mahtu. See tähendab, et Eesti netovälisvõlg oli III kvartali lõpus ligi 0,6 mln euro ulatuses positiivne.

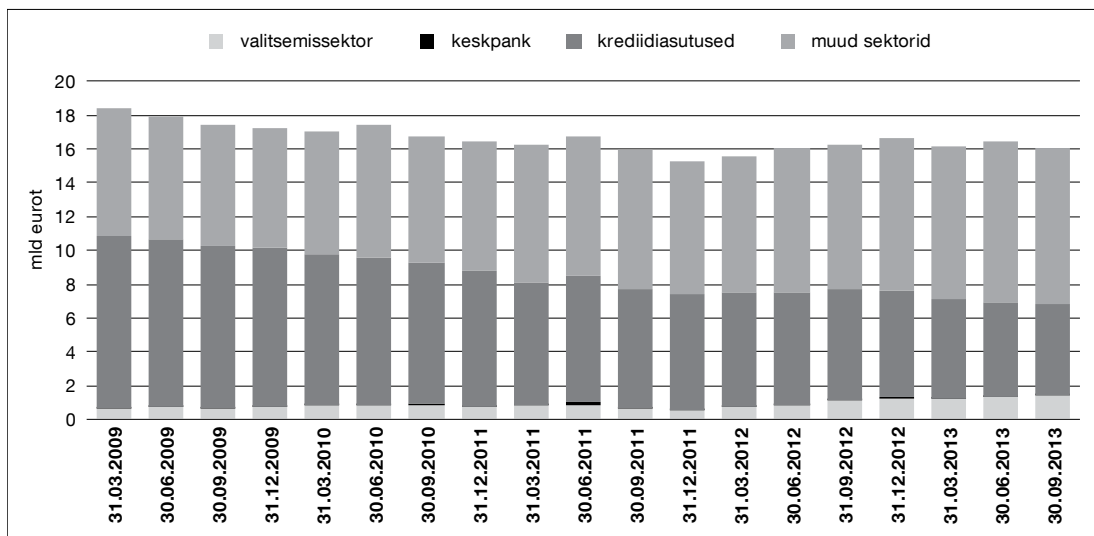
Tabel 41. Välisvõlg (mln eurot)

	30.06.2013	%	30.09.2013	%
VÕLAKOHUSTUSED				
I. Valitsemissektor	1 353,3	8,2	1 466,0	9,1
Lühiajalised	17,8	0,1	28,6	0,2
Pikaajalised	1 335,5	8,1	1 437,5	8,9
II. Keskpank	10,1	0,1	0,2	0,0
Lühiajalised	10,1	0,1	0,2	0,0
Pikaajalised				
III. Krediidasutused	5 523,6	33,5	5 342,4	33,2
Lühiajalised	4 319,3	26,2	4 145,6	25,8
Pikaajalised	1 204,3	7,3	1 196,8	7,4
IV. Muud sektorid	6 836,7	41,5	6 474,1	40,2
Lühiajalised	3 005,3	18,2	2 587,7	16,1
Pikaajalised	3 831,4	23,2	3 886,4	24,2
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	2 760,7	16,7	2 807,3	17,4
KOGUVÄLISVÕLG	16 484,4	100,0	16 089,9	100,0
VÕLANÕUDED				
I. Valitsemissektor	1 283,7	7,6	1 383,7	8,3
Lühiajalised	338,5	2,0	416,2	2,5
Pikaajalised	945,2	5,6	967,5	5,8
II. Keskpank	2 478,2	14,6	2 161,3	13,0
Lühiajalised	1 631,9	9,6	1 338,0	8,0
Pikaajalised	846,3	5,0	823,3	4,9
III. Krediidasutused	3 230,8	19,0	3 316,6	19,9
Lühiajalised	2 522,2	14,9	2 566,8	15,4
Pikaajalised	708,6	4,2	749,8	4,5
IV. Muud sektorid	6 408,7	37,8	6 362,4	38,2
Lühiajalised	4 655,7	27,4	4 560,2	27,4
Pikaajalised	1 753,1	10,3	1 802,2	10,8
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	3 567,6	21,0	3 424,6	20,6
VÕLANÕUDED KOKKU	16 969,0	100,0	16 648,6	100,0
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)				
I. Valitsemissektor	-69,6		-82,3	
Lühiajaline	320,7		387,6	
Pikaajaline	-390,3		-469,9	
II. Keskpank	2 464,3		2 159,9	
Lühiajaline	1 621,8		1 337,8	
Pikaajaline	842,5		822,1	
III. Krediidasutused	-2 292,8		-2 025,8	
Lühiajaline	-1 797,1		-1 578,8	
Pikaajaline	-495,7		-447,0	
IV. Muud sektorid	-427,9		-111,7	
Lühiajaline	1 650,4		1 972,5	
Pikaajaline	-2 078,4		-2 084,3	
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	806,9		617,4	
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	480,8		557,5	

Joonis 25. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg

Joonis 26. Eesti koguvälisvõlg majandussektorite järgi

Eestisse paigutatud välismaiste investeringute positsioon hõlmasid III kvartali lõpu seisuga otseinvesteeringud 52%, muud investeeringud 41%, ülejäänud olid portfelliinvesteeringud ja tuletis-instrumendid. Otseinvesteeringute positsiooni maht suurenes kvartali jooksul 4% ning muude investeeringute positsiooni maht vähenes samas ulatuses. Välismaised investorid on Eestisse investeerinud peamiselt finantsvahendusse (34% kogu positsioonist, vt tabel 42), järgnevad väiksema osakaaluga kinnisvara-alane tegevus, hulgikaubandus, peakontorite tegevus ning energiavarustus. Investorid pärinesid valdavalt Soomest ja Rootsist, aga ka Hollandist, Suurbritanniast ja Luksemburgist.

Tabel 42. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

Nõuded			Kohustused		
Tegevusalad					
	30.06.2013	30.09.2013		30.06.2013	30.09.2013
Finantsvahendus*	35,7	34,7	Finantsvahendus*	34,3	34,3
Kindlustus ja pensionifondid**	9,5	9,9	Kinnisvaraalane tegevus	9,4	9,5
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	6,3	6,8	Hulgikaubandus***	6,8	6,9
Veetransport	6,1	6,4	Peakontorite tegevus; juhtimisalane nõustamine	5,0	4,8
Hulgikaubandus***	5,9	6,0	Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	4,8	4,9
Muud	36,5	36,3	Muud	39,6	39,6
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2013	30.09.2013		30.06.2013	30.09.2013
Rootsi	9,8	9,6	Soome	22,8	22,3
Küpros	8,5	8,6	Rootsi	20,2	20,1
Soome	7,4	7,2	Holland	5,6	6,1
Leedu	6,6	6,8	Suurbritannia	5,1	5,0
Läti	6,6	6,7	Luksemburg	4,6	4,7
Muud	61,2	61,0	Muud	41,3	42,0
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

* v.a kindlustus ja pensionifondid

** v.a kohustuslik sotsiaalkindlustus

*** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad

Välismaised investorid on teinud **Eestisse otseinvesteeringuid** kokku 15,5 mld euro ulatuses. Kuna välismaiste investeeringute positsioonis moodustavad otseinvesteeringud üle poole, on tegevusvaldkonnad ja riigid otseinvesteeringute puhul üldjoontes samad mis välismaistes investeeringutes kokku (vt tabel 43).

Eesti residentide välismaale paigutatud investeeringutes hõlmasid kaalukama osa (52%) muud investeeringud, järgnesid enam-vähem võrdse osakaaluga otse- ja portfelliinvesteeringud (23–24%). Muude investeeringute positsioon välismaal kvartali jooksul mõnevõrra vähenes, otse- ja portfelliinvesteeringute maht aga suurenes pisut. Investeeringutest välismaale olid teinud 35% finantsvahenduse investorid, järgnesid kindlustuse, avaliku sektori, veetranspordi ja hulgikaubanduse investorite kapitalipaigutused. Populaarsemad investeeringute paigutamise riigid olid Rootsi, Küpros, Soome, Leedu ja Läti.

Kvartali lõpu seisuga oli Eesti **välismaale otseinvesteeringuid** paigutanud kokku 4,7 mld euro ulatuses. Kõige enam olid otseinvesteeringuid välismaale teinud veetranspordi investorid (27% kõikidest otseinvesteeringutest välismaal). Peakontorite investorite otseinvesteeringud hõlmasid positsioonist 18%, kinnisvara investorid 12% ja finantsvahenduse investorid 11%. Peamised riigid, kuhu otseinvesteeringud suundusid, olid Küpros, Leedu ja Läti.

Tabel 43. Otseinvesteeringupositsioon tegevusalade ja riikide järgi (%)

Välismaal			Eestis		
Tegevusalad					
	30.06.2013	30.09.2013		30.06.2013	30.09.2013
Veertransport	26,3	26,7	Finantsvahendus*	21,7	22,2
Peakontorite tegevus; juhtimis- alane nõustamine	18,4	18,1	Kinnisvaraalaane tegevus	16,4	16,0
Kinnisvaraalaane tegevus	12,1	12,1	Hulgikaubandus**	8,5	8,5
Finantsvahendus*	11,1	10,9	Peakontorite tegevus; juhtimis- alane nõustamine	7,4	6,8
Hulgikaubandus**	7,3	7,4	Laondus ja veondust abistavad tegevusalad	4,5	4,3
Muud	24,8	24,7	Muud	41,5	42,2
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0
Riigid					
	30.06.2013	30.09.2013		30.06.2013	30.09.2013
Küpros	30,6	30,2	Rootsi	27,2	26,9
Leedu	19,9	19,4	Soome	23,0	21,9
Läti	16,1	16,2	Holland	9,9	10,5
Ukraina	6,0	5,8	Norra	4,6	5,6
Venemaa	5,0	4,9	Venemaa	4,9	4,9
Muud	22,5	23,5	Muud	30,4	30,3
Kokku	100,0	100,0	Kokku	100,0	100,0

* v.a kindlustus ja pensionifondid

** v.a mootorsõidukid ja mootorrattad